

מְתִיבְתִּי דְתַמָּן רְשִׁימִין אֲנֹן. וְכָל אֲנֹן חֲבָרִין דִּי בְּכָל
מְתִיבְתָּא סְלָקִי מִמְתִּיבְתָּא דְהָכָא לְמְתִיבְתָּא דְרָקִיעָא.
וּמָשִׁיחַ אֲתִי בְּכָל אֲנֹן מְתִיבְתִּי וְחָתִים אֲוִרִיתָא
מִפּוֹמִיָּהוּ דְרַבָּנָן. וּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא אֲתִי מָשִׁיחַ מִתְעַטֵּר
מִן (נ"א רִישִׁי) רִיחֵי מְתִיבְתִּי בְּעַטְרִין עֲלָאִין.

בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא קָמוּ כָּל אֲנֹן חֲבָרִיא וְקָם רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְהָדָא סְלִיק נְהוּרִיָּה עַד רוּם רָקִיעַ,
אָמַר לִיה רַבִּי זַכָּאָה אַנְתָּ דְאֲוִרִיתָךְ סְלָקָא בְתִלְתָּ
מָאָה וְשִׁבְעִין נְהוּרִין, וְכָל נְהוּרָא וְנְהוּרָא אֶתְפָּרְשֵׁת
לְשִׁית מָאָה וְתַלְיִסָּר טַעְמִין סְלָקִין וְאַסְתַּחֲיִין בְּנִהְרֵי
אַפְרָסְמוֹנָא דְכָּיָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ חָתִים
אֲוִרִיתָא מִמְתִּיבְתָךְ וּמִמְתִּיבְתָּא דְחֻזְקִיָּה מְלָךְ יְהוּדָה
וּמִגּוֹ מְתִיבְתָּא דְאַחֲיָה הַשִּׁילֹנִי. וְאַנָּא לֹא אֶתִּינָא
לְמַחְתָּם מִמְתִּיבְתָךְ, אֶלָּא מֵאֲרִי דְגִדְפִין אֲתִי הָכָא,

לשון הקודש

וְרֵאשֵׁי הַיְשִׁיבָה, וְאוֹתָן יְשִׁיבוֹת שְׁשָׁם הֵן
רְשׁוּמוֹת, וְכָל אוֹתָם חֲבָרִים שְׁבָכָל
יְשִׁיבָה עוֹלִים מִהַיְשִׁיבָה שֶׁל פֶּאן
לְיִשְׁבֵּת הָרָקִיעַ, וְהַמָּשִׁיחַ בָּא בְּכָל אוֹתָן
הַיְשִׁיבוֹת וְחוֹתָם תּוֹרָה מִפִּי הַחֲכָמִים.
וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה בָּא הַמָּשִׁיחַ מִתְעַטֵּר וְנ"א
מֵרֵאשִׁן מְרִיחוֹת הַיְשִׁיבוֹת בְּעַטְרוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָמוּ כָּל אוֹתָם הַחֲבָרִים,

וְקָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָיָה עוֹלָה אוֹרוֹ עַד רוּם
וְהָרָקִיעַ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, אֲשֶׁרִיךְ שְׁתוֹרְתָךְ
עוֹלָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֲוֵרוֹת, וְכָל
אוֹר וְאוֹר נִפְרָד לְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשָׁה
עָשָׂר טַעְמִים שְׁעוֹלִים וְרוֹחֲצִים בְּנִהְרוֹת
אַפְרָסְמוֹן טְהוֹר. וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מֵאֲשֶׁר תּוֹרָה מִיְשִׁיבְתָךְ, וּמִיְשִׁיבְתוֹ שֶׁל
חֻזְקִיָּהוּ מְלָךְ יְהוּדָה, וּמִתּוֹךְ יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל
אַחֲיָה הַשִּׁילֹנִי. וְאַנִּי לֹא בָאתִי לְאֲשֶׁר

יְהֵא יִדְעָנָא דְלֹא יִיעוּל גּוֹ מְתִיבְתִּי אַחֲרִיתִי אֶלָּא
בְּמִתִּיבְתָּךְ.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא סָח לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵהוּא אוֹמָא
דְּאוּמִי מְאִירִי דְגַדְפִּין. בְּדִין אוֹדְעוּע מְשִׁיחַ
וְאָרִים קָלִיה וְאוֹדְעוּעוּ רְקִיעִין וְאוֹדְעוּע יִמָּא רַבָּא
וְאוֹדְעוּע לְוִיתָן וְחָשִׁיב עַלְמָא לְאַתְהַפְכָּא. אֲדַהְכִּי
חָמָא לְרַבִּי חֲתִיָּא לְרַגְלֵי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר מָאן יַהִיב
הָכָא בַר נָשׁ לְבִישׁ מִדָּא דֵּהֵהוּא עַלְמָא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן דָּא אִיהוּ רַבִּי חֲתִיָּא נִהִירוּ דְבוּצִינָא דְאוּרִיָּתָא.
אָמַר לִיה יִתְפַּנֵּשׁ הוּא וּבְנָוִי וְלִיְהוּוֹן מְמִתִּיבְתָּא דִּילָךְ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן זְמָנָא יִתִּיְהִיב לִיה. יַהִבוּ לִיה זְמָנָא
וְנָפַק מִתַּמָּן מוֹדְעוּע וְזִלְגִין עֵינָוִי דְמַעִין. אוֹדְעוּע רַבִּי
חֲתִיָּא וּבָכָה וְאָמַר זַפָּאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא בְּהֵהוּא
עַלְמָא, וְזַפָּאָה חוּלְקִיָּה דְּבַר יוֹחָאי דְּזָכָה לְכָךְ. עַלִּיה

לשון הקודש

אָמַר, מִי נָתַן כָּאן אָדָם שְׁלֵבוּשׁ מִדִּי
אוֹתוֹ הָעוֹלָם? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה
הוּא רַבִּי חֲתִיָּא, הָאוּר שֶׁל מְאוּר הַתּוֹרָה.
אָמַר לוֹ, יִתְפַּנֵּם הוּא וּבְנָיו וְיִהְיוּ
מִהַשְׁיבָה שְׁלָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמַן
יִנָּתֵן לוֹ. נָתַן לוֹ זְמַן, וַיֵּצֵא מִשָּׁם מוֹדְעוּע
וְעֵינָיו זִלְגוֹת דְּמַעוֹת. הוֹדְעוּע רַבִּי חֲתִיָּא
וּבָכָה, וְאָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקְסָא שֶׁל הַצַּדִּיקִים
בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל בַּר

מִשְׁיבְתָּךְ, אֶלָּא בַּעַל הַכְּנָפִים בָּא לְכָאן,
שְׁהָרִי יִדְעָתִי שְׁלֹא יִכְנַס לְתוֹךְ הַיְּשִׁיבוֹת
הָאַחֲרוֹת אֶלָּא לִישִׁיבְתָּךְ.

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה סֵפֶר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹתָהּ
הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע בַּעַל הַכְּנָפִים. אִזּוֹ
הוֹדְעוּע הַמְּשִׁיחַ וְהָרִים קוֹלוֹ, וְהוֹדְעוּעוּ
הַרְקִיעִים, וְהוֹדְעוּע הַיָּם הַגָּדוֹל, וְהוֹדְעוּע
הַלְוִיתָן, וְחָשִׁיב הָעוֹלָם לְהַתְהַפֵּךְ. בֵּין כָּךְ
רָאָה אֶת רַבִּי חֲתִיָּא לְרַגְלֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.

בְּתִיב, (משלי ח) לְהִנָּחִיל אֹהֲבֵי יֵשׁ וְאַצְרוּתֵיהֶם אִמְלָא.

בְּרֵאשִׁית רַבִּי שִׁמְעוֹן פֶּתַח (ישעיה נא) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
בְּפִיָּךְ. כִּמָּה אֵיךְ לִי לְבַר נָשׁ
לְאַשְׁתֵּי־דָלָא בְּאוּרֵי־תָא יִמָּכָא וְלִילִיָּא, בְּגִין דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא צִיִּית לְקַלְהוֹן דְּאַנּוֹן דְּמִתְעַפְּקִי בְּאוּרֵי־תָא,
וּבְכָל מְלָה דְּאַתְחַדָּשׁ בְּאוּרֵי־תָא עַל יְדָא דְּהָהוּא
דְּאַשְׁתֵּי־דָל בְּאוּרֵי־תָא, עֲבִיד רְקִיעָא חֲדָא.

תַּנּוּן בְּהֵיָא שַׁעְתָּא דְּמְלָה דְּאוּרֵי־תָא אֶתְחַדָּשֶׁת
מִפּוּמִּיָּה דְּבַר נָשׁ, הָהִיא מְלָה סְלָקָא וְאַתְעֵתֶדֶת
קָמִיָּה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל
לְהָהִיא מְלָה וְנָשִׁיק לָהּ וְעֵטֵר לָהּ בְּשַׁבְּעִין עֲטָרִין
גְּלִיפִין וּמַחְקָקִין. וּמְלָה דְּחִכְמָתָא דְּאַתְחַדָּשָׁא, סְלָקָא
וַיִּתְבָּא עַל רִישָׁא דְּצַדִּיק חֵי עַלְמִין. וְטָסָא מִתַּמָּן
וְשָׁטָא בְּשַׁבְּעִין אֶלֶף עַלְמִין וּסְלִיקַת לְגַבִּי עֵתִיק יוֹמִין.

לשון הקודש

שְׁמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, עוֹשֶׂה רְקִיעַ אַחֲד.
שְׁנִינִי, בַּשָּׁעָה הַהִיא שְׁדַּבֵּר תּוֹרָה
מִתְחַדָּשׁ מִפִּי אָדָם, הַדְּבָר הַהוּא עוֹלָה
וּמִזְדַּמֵּן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹטֵל אֶת אוֹתוֹ
הַדְּבָר [תּוֹרָה] וּמַנְשֵׁק אוֹתוֹ, וּמַעֲטֵר אוֹתוֹ
בְּשַׁבְּעִים עֲטָרוֹת גְּלוּפוֹת וּמַחְקָקוֹת. וְדַבֵּר
חֲכָמָה שֶׁהִתְחַדָּשׁ, עוֹלָה וְיוֹשֵׁב עַל רֹאשׁ

יוֹחָאֵי שְׁזָכָה לְכָךְ. עָלָיו כְּתוּב (משלי ח)
לְהִנָּחִיל אֹהֲבֵי יֵשׁ וְאַצְרוּתֵיהֶם אִמְלָא.
בְּרֵאשִׁית. רַבִּי שִׁמְעוֹן פֶּתַח, (ישעיה נא)
וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיָּךְ. כִּמָּה יֵשׁ לְאָדָם
לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, מִשּׁוּם
שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַקְשִׁיב לְקוֹלוֹת
אוֹתָם שְׁמִתְעַפְּקִים בַּתּוֹרָה. וּבְכָל דְּבָר
שְׁמִתְחַדָּשׁ בַּתּוֹרָה עַל יְדֵי אוֹתוֹ

וְכָל מַלְיָן דְּעֵתִיק יוֹמִין מַלְיָן דְּחֻכְמָתָא אֲנֹן בְּרִיזִין
סְתִימִין עֲלָאִין.

וְהָיָא מְלָה סְתִימָא דְּחֻכְמָתָא דְּאַתְחֲדָשֶׁת הָכָא בַּד
סִלְקָא אֶתְחַבְּרַת בְּאֲנֹן מַלְיָן דְּעֵתִיק יוֹמִין
וְסִלְקָא וְנַחְתָּא בְּחֲדִייהוּ וְעָאֵלֶת בְּתַמְנִיסָר עֲלָמִין
גְּנִיזִין (ישעיה סד) דְּעֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זִילְתָּדָּ. נִפְקִי
מִתַּמָּן וְשָׁטָאן וְאַתִּינִין מְלִיאָן וְשִׁלְמִין וְאַתְעֲתָדוּ קָמִי
עֵתִיק יוֹמִין.

בְּהָיָא שְׁעָתָא אָרַח עֵתִיק יוֹמִין בְּהָאִי מְלָה וְנִיחָא
קָמִיָּה מִכְּלָא. נָטִיל לְהָיָא מְלָה וְאַעְטָר
לָהּ בְּתֵלֶת מָאָה וְשִׁבְעֵין אֶלְף עֶטְרִין. הָיָא מְלָה
טָסַת וְסִלְקָא וְנַחְתָּא וְאַתְעֲבִידָא רְקִיעָא חֲדָא. וְכֵן כָּל
מְלָה וּמְלָה דְּחֻכְמָתָא (ס"א אֶתְעֲבִידִין) (ס"א רְקִיעִין) קִיִּימִין

לשון הקודש

זִילְתָּדָּ (שם סד). יוֹצֵאִים מִשָּׁם וּמִשְׁוֹמְטִים
וְהוֹלְכִים מִלְּאִים וּשְׁלָמִים וּמְזֻדְמָנִים לְפָנֵי
עֵתִיק הַיָּמִים.

בְּאַוֹתָהּ הַשְּׁעָה מְרִיחַ עֵתִיק הַיָּמִים אֶת
הַדְּבָר הַזֶּה, וְזֶה נֹחַ לְפָנָיו מִן הַכֹּל. נוֹטֵל
אֶת אוֹתוֹ הַדְּבָר, וּמַעְטָר אוֹתוֹ בְּשִׁלְשׁ
מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלְף עֶטְרוֹת. אוֹתוֹ הַדְּבָר
טָס וְעוֹלָה וְיוֹרֵד, וְנַעֲשֶׂה רְקִיעַ אֶחָד. וְכֵן
כָּל דְּבָר וְדְבָר שֶׁל חֻכְמָה (ס"א נַעֲשִׂים) (ס"א
רְקִיעִים) עוֹמְדִים בְּקִיּוֹם שָׁלֵם לְפָנֵי עֵתִיק

הַצֹּדִיק חַי הָעוֹלָמִים, וְטָס מִשָּׁם וּמִשְׁוֹמְט
בְּשִׁבְעִים אֶלְף עוֹלָמוֹת וְעוֹלָה אֶל עֵתִיק
הַיָּמִים. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים,
דְּבָרֵי חֻכְמָה הֵם בְּסוֹדוֹת נִסְתָּרִים
עֲלִיוֹנִים.

וְאוֹתוֹ הַדְּבָר הַנִּסְתָּר שֶׁל חֻכְמָה
שֶׁהִתְחַדֵּשׁ כָּאֵן, בְּשֶׁהוּא עוֹלָה, מִתְחַבֵּר
עִם אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים,
וְעוֹלָה וְיוֹרֵד עִמָּהֶם וְנִכְנָס בְּשִׁמּוּנָה עֶשֶׂר
עוֹלָמוֹת גְּנוּזִים שְׁעִין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים

בְּקִיּוֹמָא שְׁלִים קָמִי עֲתִיק יוֹמִין. וְהוּא קָרִי לֹון שְׁמַיִם
 חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים, סְתִימִין דְּרִזִּין דְּחֻבְמָתָא
 עֲלָאָה. וְכָל אֲנֹון שְׁאָר מְלִין דְּאוּרִייתָא דְּמִתְחַדָּשִׁין
 קִיּוֹמִין קָמִי קֻדְשָׁא בְּרִיד הוּא וְסֻלְקִין וְאַתְעֵבִידוּ
 אֲרֻצֹּת חַתִּיִּים. וְנִחְתִּין וּמִתְעַפְרִין לְגַבִּי אֶרֶץ חַד,
 וְאַתְחַדָּשׁ וְאַתְעֵבִיד כֹּלָא אֶרֶץ חֲדָשָׁה מִהֵיא מְלָה
 דְּאַתְחַדָּשׁ בְּאוּרִייתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי בָאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
 וְהָאֶרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עֹמְדִים לִפְנֵי
 וְגו'. עָשִׂיתִי לֹא כְּתִיב אֱלֹא עוֹשֶׂה, דְּעֵבִיד תְּדִיר
 מֵאֲנֹון חֲדוּשִׁין וְרִזִּין דְּאוּרִייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה
 נא) וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיד וּבְצֵל יָדִי כְּסִיתִיד לְנִטְעַ שְׁמַיִם
 וְלִיסוּד אֶרֶץ. הַשָּׁמַיִם לֹא כְּתִיב אֱלֹא שְׁמַיִם.

לשון הקודש

וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה סו) כִּי בָאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם
 הַחֲדָשִׁים וְהָאֶרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה
 עֹמְדִים לִפְנֵי וְגו'. עָשִׂיתִי לֹא כְּתוּב, אֱלֹא
 עוֹשֶׂה. שְׁעוֹשֶׂה תָּמִיד מֵאוֹתָם הַחֲדוּשִׁים
 וְהַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה כְּתוּב (שם נא)
 וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיד וּבְצֵל יָדִי כְּסִיתִיד
 לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסוּד אֶרֶץ. לֹא כְּתוּב
 הַשָּׁמַיִם, אֱלֹא שְׁמַיִם.

הַיָּמִים. וְהוּא קוֹרָא לָהֶם שְׁמַיִם חֲדָשִׁים,
 שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים, נִסְתָּרִים שֶׁל סוּדוֹת שֶׁל
 חֻבְמָה עֲלִיוֹנָה. וְכָל אוֹתָם שְׁאָר דְּבָרִי
 הַתּוֹרָה שְׁמִתְחַדָּשִׁים, עֹמְדִים לִפְנֵי
 הַקּוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹלָם וְנֶעְשִׂים
 אֲרֻצֹּת חַתִּיִּים, וְיִוְרָדִים וּמִתְעַפְרִים לְאֶרֶץ
 אַחַת, וּמִתְחַדָּשׁ וְנֶעְשֶׂה הַכֹּל אֶרֶץ חֲדָשָׁה
 מֵאוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁהַתְּחַדָּשׁ בַּתּוֹרָה.

אמר רבי אלעזר מהו ובצל ידי כסיתיך. אמר ליה
 בשעתא דאתמסר אורייתא למשה, אתו במה
 רבוא דמלאכי עלאין לאוקדא ליה בשלהובא
 דפומהון, עד דחפא עליה קדשא בריך הוא. והשתא
 דתאי מלה סלקא ואתעטרת וקיימא קמי קדשא
 בריך הוא, איהו חפי על תהיא מלה וכפי על תהוא
 בר נש דלא ישתמודע לגביהו אלא קדשא בריך
 הוא. ולא יקנאון לגביה עד דאתעביד מהתיהא מלה
 שמים חדשים וארץ חדשה הדא הוא דכתיב ובצל
 ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן דכל
 מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה הדא
 הוא דכתיב, (ישעיה נא) ובצל ידי כסיתיך. ואמאי אתחפי
 ואתכפי מעינא, בגין לתועלתא עלאה. הדא הוא
 דכתיב לנטוע שמים וליסוד ארץ במה דאתמר.

לשון הקודש

הקדוש-ברוך-הוא, ולא יקנאו לו, עד
 שנעשה מהדבר (תורה) ההוא שמים
 חדשים וארץ חדשה. והו שכתוב ובצל
 ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ.
 מכאן שכל דבר שנסתר מן העין, עולה
 לתועלת עליונה. והו שכתוב ובצל ידי
 כסיתיך. ולמה נעלם ומתכסה מן העין?
 בשביל תועלת עליונה. והו שכתוב לנטוע
 שמים וליסוד ארץ, כמו שאמרנו.

אמר רבי אלעזר, מה זה ובצל ידי
 כסיתיך? אמר לו, בשעה שנמסרה
 התורה למשה, באו כמה רבואות של
 מלאכים עליונים לשרף אותו בשלהבת
 פיהם, עד שכסה עליו הקדוש-ברוך-
 הוא. וכעת שהדבר הזה עולה ומתעטר
 ועומד לפני הקדוש-ברוך-הוא, הוא
 מכסה על אותו הדבר, ומכסה על אותו
 האדם שלא יכר אליהם אלא

וְלֹאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אַתָּה. וְלֹאמֹר לְאַנּוֹן תִּרְעִין
וּמְלִין דְּמִצְוֵי־נִין אֵלֶיךָ עַל אֵלֶיךָ עַמִּי אַתָּה.
אַל תִּקְרִי עַמִּי אַתָּה, אֲלֵא עַמִּי אַתָּה לְמַהְיֵי שׁוֹתֶפֶא
עַמִּי, מָה אֲנִי בְּמִלּוּלָא דִּילִי עֲבָדִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ
בְּכַמָּא דְאַתָּה אָמַר, (תהלים לג) בְּדָבָר יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, אוֹף
הָבִי אֶתְּ. וּכְאִין אַנּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא. וְאִי תִיכָא
דְּמִלָּה דְּכָל בֶּר נֶשׁ דְּלֹא יָדַע עֲבִיד דָּא.

תָּא חַיִּי, הַהוּא דְּלֹא אֶרְחִיָּה בְּרִזִּין דְּאוּרִייתָא וְחַדֵּשׁ
מְלִין דְּלֹא יָדַע עַל בּוּרִייהוֹן בְּדָקָא יָאוּת, הַהִיא
מְלָה סְלָקָא וְנָפִיק לְגַבִּי הַהִיא מְלָה (משלי טו) אִישׁ
תִּהְיוּכּוֹת לְשׁוֹן שָׁקֶר, מִגּוֹ נִיקָבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא וְדָלִיג
חֲמִשׁ מָאָה פְּרָסִי לְקַבְּלָא לְהַהִיא מְלָה וְנָטִיל לָהּ
וְאָזִיל בְּהַהִיא מְלָה לְגוֹ נִיקָבִיָּה וְעֲבִיד בָּהּ רְקִיעָא
דְּשׁוּא דְּאֶקְרִי תַּהוֹ. וְטָם בְּהַהוּא רְקִיעָא הַהוּא אִישׁ

לשון הקודש

בֹּא רָאָה, אוֹתוֹ שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּסוּדוֹת
הַתּוֹרָה וּמַחֲדֵשׁ דְּבָרִים שְׁאִינוּ יוֹדַע עַל
בְּרִים כְּרָאוּי, אוֹתוֹ הַדְּבָר עוֹלָה וְיוֹצֵא
לְאוֹתוֹ הַדְּבָר אִישׁ תִּהְיוּכּוֹת לְשׁוֹן שָׁקֶר
מִתּוֹךְ נֶקֶב הַתְּהוּם הַגָּדוֹל, וּמִדְּלִג חֲמִשׁ
מֵאוֹת פְּרָסָאוֹת לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ הַדְּבָר.
וְנִטֵּל אוֹתוֹ, וְהוֹלֵךְ עִם אוֹתוֹ הַדְּבָר לְתוֹךְ
הַנֶּקֶב שְׁלוֹ, וְעוֹשֶׂה בּוֹ רְקִיעַ שֶׁל שׁוּא
שֶׁנִּקְרָא תַּהוֹ. וְטָם בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ אוֹתוֹ

וְלֹאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אַתָּה. וְלֹאמֹר –
לְאוֹתָם הַשְּׁעָרִים וְהַדְּבָרִים הַמְּצִינִים אֵלָיו
עַל אֵלָיו – עַמִּי אַתָּה. אַל תִּקְרִי עַמִּי אֲלֵא
עַמִּי אַתָּה, לְהִיּוֹת שְׁתָּף עַמִּי. מָה אֲנִי
בְּדַבּוּר שְׁלִי עֲשִׂיתִי שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג) בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ –
אֵף כֵּךְ אַתָּה. אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁדַּבּוּר שֶׁל כָּל אָדָם
שֶׁלֹא יוֹדַע עוֹשֶׂה כֵּזֶה.

תִּהְיוּכֹת שִׁיתָא אֱלִפִּי פִרְסִי בְּזִמְנָא חָדָא. בִּינֹן דִּהֲאִי
רְקִיעָא דְשָׁוֵא קָאִים נִפְקַת מִיַּד אִשְׁתַּ זְנוּנִים וְאַתְקִיף
בְּהֵהוּא רְקִיעָא דְשָׁוֵא (נ"א היא) (נ"א ואִישׁ תִּהְיוּכֹת) וְאַשְׁתַּתַּפַּת
בֵּיהּ וּמִתַּמֵּן נִפְקַת וְקָטְלַת בְּמָה אֱלִפִּין וְרַבְּוֹן, בְּגִין
דְּכִד קָיִימַת בְּהֵהוּא רְקִיעָא אִית לָהּ רִשּׁוּ וַיְכַלְתָּא
לְמַהּוֹי טָם כָּל עֲלָמָא בְּרַגְעָא חָדָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁבֵי הָעוֹן בְּחִבְלֵי
הַשָּׁוֵא. הָעוֹן דָּא דְכוּרָא. וְכַעְבוֹת הָעֲגָלָה
חַטָּאָה. מָאן חַטָּאָה, דָּא נִוְקְבָא דְאַקְרִי חַטָּאָה. אִיהוּ
מְשִׁיךְ תֵּהוּא דְאַקְרִי עוֹן בְּאֵנוֹן חִבְלֵי הַשָּׁוֵא. וְלִבְתָּר
כַּעְבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה, לְהֵהִיא נִוְקְבָא דְאַקְרִי חַטָּאָה,
דִּתַּמֵּן אֶתְתַּקַּפַּת לְמַהּוֹי טָם לְקַטְלָא בְּגִין נִשָּׂא. וְעַל
דָּא (משלי ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הַפִּילָה, מָאן הַפִּילָה,
דָּא הֵהִיא חַטָּאָה דְקַטְלִית בְּגִין נִשָּׂא. מָאן גָּרִים

לשון הקודש

וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁבֵי הָעוֹן
בְּחִבְלֵי הַשָּׁוֵא. הָעוֹן זֶה הַזְכָּר. וְכַעְבוֹת
הָעֲגָלָה חַטָּאָה, מִי הַחַטָּאָה? זֶה הַנִּקְבָּה
שְׁנִקְרָאת חַטָּאָה. הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת אוֹתוֹ
שְׁנִקְרָא עוֹן בְּאוֹתָם חִבְלֵי הַשָּׁוֵא. וְאַחֵר
כִּךְ כַּעְבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה, אֶת אוֹתָהּ
הַנִּקְבָּה שְׁנִקְרָאת חַטָּאָה, שְׁשֵׁם הַתִּגְבֵּרָה
לְהוֹיֹת טָסָה לְהַרְג בְּגִין אָדָם. וְעַל זֶה (משלי
ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הַפִּילָה. מִי הַפִּילָה? זֶה

אִישׁ תִּהְיוּכֹת שִׁשֶּׁת אֱלָפִים פִּרְסָאוֹת
בְּפַעַם אַחַת. וְכִיּוֹן שֶׁהִרְקִיעַ הָזֶה שֶׁל שָׁוֵא
עוֹמֵד, מִיַּד יוֹצֵאת אִשְׁתַּ זְנוּנִים וּמִתְחַזְקַת
בְּאוֹתוֹ הִרְקִיעַ שֶׁל שָׁוֵא וְנ"א היא וְנ"א ואִישׁ
תִּהְיוּכֹתוֹ וּמִשְׁתַּתַּפַּת עִמּוֹ, וּמִשָּׁם יוֹצֵאת
וְהוֹרֶגֶת בְּמָה אֱלָפִים וְרַבְּבוֹת. מִשּׁוּם
שֶׁבְּאִשֶּׁר הִיא עוֹמֶדֶת בְּרִקְיעַ הַהוּא, יֵשׁ
לָהּ רִשּׁוֹת וַיְכַלְתָּ לְהוֹיֹת טָסָה אֶת כָּל
הָעוֹלָם בְּרַגְעָא אַחֵד.

דא, תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה,
רחמנא לשזבן.

אמר רבי שמעון לחבריא במטותא מנייכו דלא
תפקון מיומייכו מלה דאורייתא דלא
ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא בדקא יאות,
בגין דלא תהיון גרמין להחוא חטאה לקטלא
אכלוסין דבר נש למגנא. פתחו בלהון ואמרו
רחמנא לשזבן, רחמנא לשזבן.

תא חזי, באורייתא ברא קדשא בריך הוא עלמא,
והא אוקמוה דכתיב, (משלי ח) ואהיה אצלו
אמון ואהיה שעשועים יום יום ואיהו אסתכל בה
זמנא ותריין ותלתא וארבע זמנין, ולבתר אמר לון,
ולבתר עבד בה עבדתא. לאולפא לבני נשא
דלא ייתון למטעי בה. כמה דאת אמר, (איוב כח)

לשון הקודש

ואמרו, הרחמן יצילנו, הרחמן יצילנו.
בא ראה, בתורה ברא הקדוש ברוך
הוא את העולם, והנה בארוה שכתוב (שם)
ח ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום
יום, והוא הסתכל בה פעם ושתים ושלש
וארבע פעמים, ואחר כך אמר אותם,
ואחר כך עשה בה מעשה, ללמד את בני
אדם שלא יבאו למעות בה, כמו שנאמר

אותה החטאה שהורגת בני אדם. מי
גרים את זה? תלמיד החכם שלא הגיע
להוראה ומורה. הרחמן יצילנו.

אמר רבי שמעון לחברים, בבקשה מכם
שלא תוציאו מפיכם דבר תורה שלא
ידעתם ולא שמעתם מעין גדול פראוי,
כדי שלא תהיו גורמים לאותה החטאה
להרג המוני בני אדם לחנם. פתחו כלם

אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם.
ולקביל ארבע זמנין אנון דכתיב, אז ראה, ויספרה,
הכינה, וגם חקרה, ברא קדשא בריך הוא מה
דברא. ועד לא אפיק עבדותיה, אעיל ארבע תבין
בקדמותא דכתיב ב'ראשית ב'רא א'להים א', הא
ארבע. ולבתר השמים. אנון לקביל ארבע זמנין
דאסתכל קדשא בריך הוא באורייתא עד לא יפיק
עבדותיה לאומנותיה.

רבי אלעזר הזה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי
שמעון בן לקוניא חמוי (דף ה ע"ב) ורבי אבא
בהדיה, והזה טעין חד גברא אבתרייהו. אמר רבי
אבא נפתח פתחין דאורייתא דהא שעטא ועדנא הוא
לאתתקנא בארחן.

לשון הקודש

בתורה טרם יוציא את מעשהו
למלאכתו.

רבי אלעזר היה הולך לראות את רבי
יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, ורבי
אבא עמו, והיה מחמר איש אחד
אחריהם. אמר רבי אבא, נפתח פתחים
של תורה, שהרי השעה והזמן הוא
להתתקן (להסתדר) בדרבננו.

(איוב כח) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה
ויאמר לאדם. וכנגד ארבע פעמים ההם
שכתוב, אז ראה, ויספרה, הכינה, וגם
חקרה – ברא הקדוש ברוך הוא את מה
שברא. וטרם שהוציא את המעשה שלו,
הכנים בראשונה ארבע תבות, שכתוב
ב'ראשית ב'רא א'להים א'. הנה ארבע.
ואחר כך השמים – הם כנגד ארבע
הפעמים שהסתכל הקדוש ברוך הוא

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ויקרא יט) **אֶת שַׁבָּתוֹתַי**
תִּשְׁמְרוּ. תָּא חַזִּי, בְּשִׁית יוֹמִין בְּרָא קֳדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא עֲלָמָא. וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא גְּלִי עֲבִידְתִּיה
 וְיָהֵב חִילִּיה בְּהָהוּא יוֹמָא. אִימָתִי גְּלִי עֲבִידְתִּיה
 וְיָהֵב חִילִּיה. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה. בְּגִין דְּאֲנֹן תִּלֵּת יוֹמִין
 קֳדָמָאִין בּוֹלְהוּ הָווּ סְתִימִין וְלֹא אֲתַגְלוּ, בִּיּוֹן דְּאֲתָא
 יוֹמָא רְבִיעָאָה אֲפִיק עֲבִידְתָּא וְחִילָא דְּבוֹלְהוּ. דְּהָא
 אֶשָּׂא וּמָא וְרוּחָא אָף עַל גַּב דְּאֲנֹן תִּלֵּת יוֹמִין
 עֲלָאִין, בְּלָחוּ תִּלְיִין, וְלֹא אֲתַגְלוּ עֲבִידְתָּא דְּלָחוּן,
 עַד דְּאֲרַעָא גְּלִי לֹון, בְּדִין אֲתִידַע אוּמְנוּתָא דְּכָל
 חַד מְנִייהוּ.

וְאִי תִּימָא הָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה הָזָה דְּכְתִיב תִּדְשָׂא
הָאָרֶץ דְּשָׂא וּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ (דְּשָׂא). אֵלָּא
הָאִי אָף עַל גַּב דְּכְתִיב בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, רְבִיעָאָה הָזָה

לשון הקודש

ומים ורוח, אף על גב שהם שלשה
 יסודות עליונים, כלם תלויים, ולא
 התגלה המעשה שלהם עד שהארץ
 גלתה אותם, ואז נודעה האמנות של כל
 אחד מהם.

ואם תאמר, הרי ביום השלישי זה היה,
 שכתוב תדשא הארץ דשא, וכתוב
 ותוצא הארץ! אלא זה, אף על גב
 שכתוב ביום השלישי, זה היה רביעי,

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ויקרא יט) **אֶת**
שַׁבָּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ. בֹּא רֵא, בְּשִׁשָּׁה יָמִים
 בְּרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם. וְכָל
 יוֹם וְיוֹם גָּלָה אֶת מַעְשָׁהוּ, וְנָתַן כָּחוּ בְּיוֹם
 הַהוּא. מָתִי גָלָה אֶת מַעְשָׁהוּ וְנָתַן כָּחוּ?
 בְּיוֹם הָרְבִיעִי, מְשֹׁם שְׁאוּתָם שְׁלֹשֶׁת
 הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים, כֻּלָּם הָיוּ נִסְתָּרִים וְלֹא
 הִתְגַּלוּ. בִּיּוֹן שֶׁבֹא הַיּוֹם הָרְבִיעִי, הוֹצִיא
 אֶת הַמַּעְשָׂה וְהַכָּחַ שֶׁל כֻּלָּם. שְׁהָרִי אִשׁ

וְאֶתְכִלִּיל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמַחְוֵי חַד בְּלֹא פִירוּדָא.
וּלְבִתֵּר יוֹמָא רְבִיעָאָה אֶתְגְּלִי עֲבִידְתִּיה לְאַפְקָא
אוֹמְנָא לְאוֹמְנוּתִיה דְּכָל חַד וְחַד. בְּגִין דְּיוֹמָא
רְבִיעָאָה אִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכַרְסִיָּא עֲלָאָה.

וְכָל עֲבִידְתִּיָּהוּ דְּכָלְהוּ בֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין וּבֵין יוֹמִין
בְּתַרְאִין הֵווּ תְּלִיִין בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא הָדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא שַׁבַּת, וְדָא
הוּא רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכַרְסִיָּא. וְאִי תִימָא אִי הָבִי,
מַהוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ תִרִין. אֵלָּא שַׁבַּת דְּמַעְלִי
שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא דְּיוֹמָא מִמָּשׁ לִית לֹון פִּירוּדָא.

אָמַר הַהוּא מַיְיעָא דְּהָזָה טָעִין בְּתַרְיָהוּ, וּמַהוּ
וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ. אָמַר לִיה דָּא קְדוּשָׁא
דְּשַׁבַּת. אָמַר לִיה וּמַהוּ קְדוּשָׁא דְּשַׁבַּת. אָמַר לִיה

לשון הקודש

וְזוּ הִיא הַרְגֵּל הָרְבִיעִית שֶׁל הַכֶּסֶּא. וְאִם
תֹּאמַר, אִם כֵּן, מַה זֶה אֶת שַׁבְּתִתִּי
תַשְׁמֹרוּ, פְּעָמִים? אֵלָּא שַׁבַּת שֶׁל עָרֵב
שַׁבַּת וְהַשַּׁבַּת שֶׁל הַיּוֹם מִמָּשׁ אֵין לָהֶם
פִּירוּד.

אָמַר [לָהֶם] אוֹתוֹ סוֹחֵר שֶׁהִיָּה מְחַמֵּר
אֶתְרִיָּהֶם, וּמַה זֶה וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ? אָמַר
לוֹ, זֶה קְדוּשַׁת שַׁבַּת. אָמַר לוֹ, וּמַה זֶה
קְדוּשַׁת שַׁבַּת? אָמַר לוֹ, זֶה הַקְדוּשָׁה

וְנִכְלָל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהָיוּ אַחֵד בְּלִי
פִּירוּד. וְאַחֵר כֵּן הַיּוֹם הָרְבִיעִי הַתְּגֻלָּה
מַעֲשֵׂהוּ לְהוֹצִיא אֶמֶן לְאַמְנוֹתוֹ שֶׁל כָּל
אַחֵד וְאַחֵד. מִשּׁוֹם שֶׁהַיּוֹם הָרְבִיעִי הוּא
הַרְגֵּל הָרְבִיעִית שֶׁל הַכֶּסֶּא הָעֲלִיּוֹן.

וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל בָּלֵם, בֵּין הַיָּמִים
הָרְאוּשׁוֹנִים וּבֵין הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים, הָיוּ
תְּלוּיִים בַּיּוֹם הַשַּׁבַּת. זֶהוּ שַׁבְּתוֹב (בְּרֵאשִׁית
א) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, זֶה הַשַּׁבַּת,

דא קדושא דאתמשבא מלעילא. אמר ליה אי הכי
עבדת לשבת דלאו איהו קדש, אלא קדושא דשריא
עלוי מלעילא.

אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח) וקראת לשבת
עונג לקדוש יי מכובד, אדבר שבת לחוד
וקדוש יי לחוד. אמר ליה אי הכי מאן קדוש
יי. אמר ליה קדושא דנחתא מלעילא ושריא
עליה. אמר ליה אי קדושא דאתמשבא מלעילא
אקרי מכובד אתחוי דשבת לאו איהו מכובד
וכתיב וכבדתו.

אמר רבי אלעזר לרבי אבא אנח להאי גברא
דמלה (תדא) דחבמתא אית ביה דאנן לא
ידענא בה. אמרו ליה אימא אנת. פתח ואמר, (ויקרא
יט) את שבתותי. את לאסגאה תחום שבת דאיהו

לשון הקודש

אם הקדשה שנמשכת מלמעלה נקראת
מכבד, נראה ששבת אינו מכבד, וכתוב
וכבדתו.

אמר רבי אלעזר לרבי אבא, הנח לו
לאיש הזה, שדבר של חכמה יש בו
שאנינו יודעים בו. אמרו לו, אמר אתה.
פתח ואמר, (ויקרא יט) את שבתתי, את –
לרבות תחום שבת שהוא אלפים אמות

שנמשך מלמעלה. אמר לו, אם כך,
עשית שהשבת אינה קדש, אלא קדוש
ששורה עליו מלמעלה.

אמר רבי אבא, וכך זה, (ישעיה נח) וקראת
לשבת ענג לקדוש ה' מכבד. הזכיר
שבת לחוד וקדוש ה' לחוד. אמר לו, אם
כך, מי זה קדוש ה'? אמר לו, הקדשה
שיוֹרֶדֶת מלמעלה ושורה עליו. אמר לו,

תִּרְיִן אֶלְפִין אֲמִין לְכָל סֵטְרָא. וּבִגִּין כָּךְ אֲסִי אֶת.
שִׁבְתוֹתִי (נ"א דא) שִׁבְת עֲלָאָה וְשִׁבְת תַּתָּאָה דְּאֵנוּן תִּרְיִן
כְּלִילָן כְּחָדָא וּסְתִימִין כְּחָדָא.

אֲשַׁתְּאֵר שִׁבְת אַחְרָא דְּלֹא אֲדַכֵּר וְהוּא כְּכַסּוּפָא.
אָמְרָה קַמִּיה מָאֲרִי דְּעֲלָמָא מִיּוֹמָא
דְּעַבְדֵּת לִי שִׁבְת אֶתְקַרִּינָא וְיִזְמָא לָאו אִיהוּ בְּלֹא
לִילִיָא. אָמַר לָהּ בִּרְתִּי שִׁבְת אֲנִת וְשִׁבְת קַרִּינָא לָךְ,
אָבֵל הָא אָנָּא מְעַטֵּר לָךְ בְּעֵטְרָא עֲלָאָה יִתִּיר. אַעֲבֵר
כְּרוּזָא וְאָמַר מִקְדָּשִׁי תִירָאוּ.

וְדָא שִׁבְת דְּמַעְלִי שִׁבְתָּא דְּאִיהִי יִרְאָה, וְשִׁרְיָא בָּהּ
יִרְאָה. וּמָאן אִיהוּ. דְּקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲכֻלִּיל
וְאָמַר אֲנִי יִי. וְאָנָּא שְׂמַעְנָא מֵאָבָא דְּאָמַר הָכִי. וְדִיִּיק
אֶת לְאַסְנָאָה תַּחוּם שִׁבְת. שִׁבְתוֹתִי דָּא עֲגוּלָא וְרַבּוּעַ
דְּלִגּוֹ, וְאֵנוּן תִּרְיִן. וְלִקְבִיל אֵנוּן תִּרְיִן אִית תִּרְיִ

לשון הקודש

הַרְיִנִי מְעַטֵּר אוֹתָךְ בְּעֵטְרָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה.
הַעֲבִיר כְּרוּז וְאָמַר מִקְדָּשִׁי תִירָאוּ.
וְזוֹ שִׁבְתָּ שֶׁל עָרֵב שִׁבְתָּ שֶׁהִיא יִרְאָה,
וְשׁוּרָה בָּהּ יִרְאָה. וּמִי הוּא שֶׁהִקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא הַכֻּלִּיל וְאָמַר אֲנִי הִי? וְאֲנִי
שְׂמַעְתִּי מֵאָבָא שֶׁאָמַר כָּךְ, וְדִיק אֶת –
לְרַבּוֹת תַּחוּם שִׁבְת. שִׁבְתוֹתִי – זֶה הָעֲגוּל
וְהָרַבּוּעַ שֶׁכַּפְּנִים, וְהֵם שְׁנַיִם. וּכְנָגֵד

לְכָל צֶדֶד, וּמִשּׁוּם כָּךְ רָבָה אֶת. שִׁבְתוֹתִי –
וְנִיא זֶה שִׁבְתָּ הָעֲלִיוֹנָה וְשִׁבְתָּ הַתַּתְּחוֹנָה,
שֶׁהֵן שְׁתֵּים כְּלולוֹת יַחַד וְנִסְתָּרוֹת יַחַד.
נִשְׁאָרָה שִׁבְתָּ אַחֲרֵת שֶׁלֹּא נִזְכְּרָה
וְהִיתָה כְּבוּשָׁה. אָמְרָה לִפְנֵינוּ: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁעָשִׂיתָ אוֹתִי נִקְרָאתִי
שִׁבְתָּ, וְהַיּוֹם אֵינִי כְּלִי לִילָה. אָמַר לָהּ,
בְּתִי, אֶת שִׁבְתָּ, וְשִׁבְתָּ קִרְאתִי לָךְ, אָבֵל

קְדוּשָׁתִי דְאִית לָנוּ לְאִדְכָּרָא, חַד וַיְכַלּוּ, וְחַד קְדוּשָׁ.

וַיְכַלּוּ אִית בֵּיה תְלָתִין וַחֲמִשׁ תִּיבִין. וּבְקְדוּשָׁה

(וּבְקִידוּשָׁא) דְּאַנָּן מְקַדְּשִׁין תְּלָתִין וַחֲמִשׁ תִּיבִין.

וּסְלִיק כֹּלָא לְשַׁבְּעִין שְׁמָהּ דְּקַדְּשָׁא בְּרִידָה הוּא וּבְנִסְת

יִשְׂרָאֵל אֶתְעַטֵּר בָּהּ. וּבְגִין דְּעִנּוּלָא וְרַבּוּעָא דָּא אָנוּן

שְׁבַתוֹתֵי, כְּלִילָן תְּרוּיָהּ בְּשִׁמּוֹר דְּכְתִיב תִּשְׁמְרוּ.

דְּהָא שְׁבַת עֲלָאָה חָכָא לָא אֶתְכַלִּיל בְּשִׁמּוֹר אֱלָא

בְּזָכוֹר, דְּהָא מִלְּפָא עֲלָאָה בְּזָכוֹר אֶסְתָּיִים. וְעַל דָּא

אֶקְרִי מִלְּפָא דְשִׁלְמָא דִּילִיָּה, וְשִׁלְמָא דִּילִיָּה זָכוֹר

אִיהוּ. וְעַל דָּא לִית מַחְלוּקַת לְעִילָא.

בְּגִין דְּתֵרִין שְׁלוּמוֹת לְתַתָּא חַד יַעֲקֹב וְחַד יוֹסֵף.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב תֵּרִי זְמַנִּי (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם

לְרַחוּק וּלְקָרוֹב. לְרַחוּק דָּא יַעֲקֹב, (דף ו' ע"א) וּלְקָרוֹב דָּא

לשון הקודש

הַעֲלִינָה כָּאן לֹא נִכְלָלָה בְּשִׁמּוֹר, אֱלָא
בְּזָכוֹר, שֶׁהִרִי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיין מִסְתִּים
בְּזָכוֹר, וְעַל זֶה נִקְרָא מֶלֶךְ שֶׁהַשְׁלוֹם שְׁלוֹ.
וְהַשְׁלוֹם שְׁלוֹ הוּא זָכוֹר, וְעַל כֵּן אֵין
מַחְלָקַת לְמַעְלָה.

מִשּׁוּם שְׁשֵׁנִי שְׁלוּמוֹת לְמַטָּה – אֶחָד
יַעֲקֹב, וְאֶחָד יוֹסֵף. וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתִיב
פַּעַמִּים (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק
וּלְקָרוֹב. לְרַחוּק – זֶה יַעֲקֹב. וּלְקָרוֹב – זֶה

אוֹתָם הַשְּׁנַיִם יֵשׁ שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת שֵׁשׁ לָנוּ
לְהַזְכִּיר, אֶחָד וַיְכַלּוּ, וְאֶחָד קְדוּשָׁ.

וַיְכַלּוּ יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשׁ תַּבּוּת,
וּבְקְדוּשָׁ שְׁאָנוּ מְקַדְּשִׁים יֵשׁ שְׁלֹשִׁים
וַחֲמִשׁ תַּבּוּת, וְהַכֹּל עוֹלָה לְשַׁבְּעִים שְׁמוֹת
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְת יִשְׂרָאֵל
מִתְעַטְּרִים בָּהֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁהָעִנּוּל וְהָרַבּוּעַ
הַזֶּה הֵם שְׁבַתוֹתֵי, שְׁנֵיהֶם כְּלוּלִים
בְּשִׁמּוֹר, שְׁכַתוֹב תִּשְׁמְרוּ. שֶׁהִרִי הַשְּׁבַת

יוסף. לרחוק כמה דאת אמר, (ירמיה לא) מרחוק יי נראה לי (שמות ב) ונתצב אחותו מרחוק. ולקרוב כמה דאת אמר, (דברים לב) חדשים מקרוב באו. מרחוק דא נקודה עלאה דקיימא בהיכליה.

ועל דא כתיב תשמורו אתכליל בשמור. ומקדשי תיראו דא נקודה דקיימא באמצעיתא דאית לדחלא מנה יתיר מכלא דענשיה מיתה. והיינו דכתיב, (שמות לא) מחלליה מות יומת. מאן מחלליה. מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבוועא לאתר דהתוא דנקודה שריא ופגים ביה מות יומת. ועל דא כתיב תיראו. והיא נקודה אקרי אני, ועלה שריא התוא דסתים עלאה דלא אתגליא והיינו יי וכלא חד.

נחתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקוהו. אמרו ומה

לשון הקודש

מחלליה מות יומת. מי הם מחלליה? מי שנבנס לתוך החלל של העגול והרבווע למקום שאותה הנקודה שורה ופגים בו – מות יומת. ועל זה כתוב תיראו. והנקודה ההיא נקראת אני, ועליה שורה אותו הנסתר העליון שלא התגלה. והיינו ה', והכל אחד.

ירדו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו אותו. אמרו, ומה כל החכמה הזו יש תחת ירך

יוסף. לרחוק, כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי, (שמות ב) ונתצב אחותו מרחוק. ולקרוב, כמו שנאמר (דברים לב) חדשים מקרוב באו. מרחוק – זו הנקודה העליונה שעומדת בהיכל.

ועל זה כתוב תשמור, נכלל בשמור. ומקדשי תיראו – זו הנקודה שעומדת באמצע שיש לירא ממנה יותר מן הכל שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב (שמות לא)

כָּל חֲכָמָתָא דָּא אֵית תַּחֲוֹת יָדָךְ וְאֵת טָעִין אַבְתָּרִין.
 אָמְרוּ לִיה מָאן אַנְתָּ. אָמַר לוֹן לֹא תִשְׁאַלּוּן מָאן
 אָנָא, אֲלֹא אָנָא וְאַתּוֹן גִּיזֵל וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא וְכָל
 חַד יִימָא מְלִין דְּחֲכָמָתָא לְאַנְהָרָא אוֹרְחָא. אָמְרוּ
 לִיה מָאן יָהֵב לָךְ לְמִיזֵל חָכָא וְלְמַהֲוֵי טָעוֹן בְּחֻמְרֵי,
 אָמַר לוֹן יו"ד עֲבַד קַרְבָּא בְּתָרִין אֲתָנוּן בְּכ"ף וְסמ"ך
 לְאַתְקִשְׁרָא בְּתָדָאי (נ"א בְּתָדָא). כ"ף לֹא בָעָא
 לְאַסְתִּלְקָא וְלְאַתְקִשְׁרָא בְּתָר (נ"א בְּאַתָּר) דִּלָּא יִכְלָא
 לְמַהֲוֵי רַגְעָא חָדָא אֲלֹא בֵית. סמ"ך לֹא בָעָא
 לְאַסְתִּלְקָא בְּגִין לְסַעֲדָא לְאַנּוֹן דְּנִפְלִין דִּהָא בְּלִי
 סמ"ך לֹא יִכְלִין לְמַהֲוֵי.

יו"ד אַתָּא לְגַבְאֵי יַחֲידָאָה נָשִׁיק לִי וְנִפְיָה לִי בְּכָה
 עָמִי וְאָמַר לִי בְּרִי מָה אַעֲבִיד לָךְ, אֲבָל הָא
 אָנָא אֲסִתְּלֵק וְאַנָּא אֲתִמְלִי מִכַּמָּה טְבִין וְאַתָּנוּן

לשון הקודש

רצתה להסתלק ולהקשר מאחר ונ"א במקום שלא יכלה להיות רגע אחד אלא עמו. סמ"ך לא רצתה להסתלק, כדי לעזור לאותם הנופלים, שהרי בלי סמ"ך לא יכולים להיות.

יו"ד בָּאָה אֵלַי יַחֲידָה, נִשְׁקָה לִי וַחֲבָקָה אוֹתִי, בְּכַתָּה עָמִי וְאַמְרָה לִי: בְּנִי, מָה אַעֲשֶׂה לָךְ? אֲבָל הָרִי אָנִי מִסְתַּלְקָת, וְאַנִּי

ואתה מחמר אחרינו? אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם, אֵל תִּשְׁאַלּוּ מִי אָנִי, אֲלֹא אָנִי וְאַתֶּם גִּלְד וְנִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה, וְכָל אֶחָד יֹאמַר דְּבָרֵי חֲכָמָה לְהָאִיר אֶת הַדֶּרֶךְ. אָמְרוּ לוֹ, מִי נָתַן לָךְ לְלַבֵּת בָּאֵן וְלִהְיוֹת מְחַמֵּר בְּחֻמְרִים? אָמַר לָהֶם, יו"ד עֲשֶׂתָה קָרֵב עִם שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, עִם כ"ף וְסמ"ך, לְהִקְשֵׁר עָמִי וְיָחַד. כ"ף לֹא

טְמִירִין עֲלָאִין יִקִּירִין, בְּתֵר בֵּן אִיתִי לְגַבְדָּ וְאַנָּא אֶהְיִי
 סְעִיד לָךְ וְאַתָּן לָךְ אַחֲסִנְתָּא דְתִרִין אֲתִנוּן עֲלָאִין
 יִתִּיר מֵאֲלִין דְּאֶסְתְּלִקוּ דְּאֶנוּן י"ש יו"ד עֲלָאָה וְשִׁין
 עֲלָאָה לְמַהְיִי לָךְ אוֹצְרִין מְלִיָּא מְכַל. וּבְגִין כֶּךָ בְּרִי
 זִיל וְהִי טַעִין חֲמִירִי. וְעַל דָּא אַנָּא אֶזִּיל בְּכָךְ.

חֲדוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּבָכוּ וְאָמְרוּ זִיל רַבִּי
 וְאַנָּן נְטַעִין אֲבִתְרָךְ. אָמַר לוֹן וְלֹא אֲמָרִית
 לְכוּן דְּפִיקוּדָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ עַד דִּיִּיתִי הָהוּא דְטַעִן
 חֲמִירִי. אָמְרוּ לִיהָ הָא שְׂמֵךְ לָא אֲמָרְתָּ לָן, אֲתֵר בֵּית
 מוֹתְבָךְ מָאי הוּא. אָמַר לוֹן אֲתֵר בֵּית מוֹתְבִי אִיהוּ
 טַב וְעֵיילָא לְגַבְאִי, וְאִיהוּ מְגַדֵּל חַד דְּפָרַח בְּאִוִּירָא
 רַב וְיִקִּירָא. וְאַנוּן דְּדִיִּירִין בֵּית בְּחַאי מְגַדֵּלָא, קִדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא וְחַד מְסַכְנָא. וְדָא הוּא אֲתֵר בֵּית מוֹתְבִי
 וְגִלְיָנָא (נ"א וְעֵלְיָנָא) מִתַּמָּן וְאַנָּא טַעִין חֲמִירִי. אֲשַׁנְחוּ רַבִּי

לשון הקודש

וְאָמְרוּ, לָךְ רַבִּי, וְאַנָּן נְחִמָּר אֲחִירִיד.
 אָמַר לָהֶם, וְלֹא אֲמָרְתִּי לָכֶם שְׂמִצּוֹת
 הַמִּלָּךְ הִיא עַד שְׂיָבֵא אוֹתוֹ מִחִמָּר עַל
 הַחֲמוּרִים? אָמְרוּ לוֹ, הֲרִי שְׂמֵךְ לֹא
 אֲמָרְתָּ לָנוּ, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבֶךָ מַה הוּא?
 אָמַר לָהֶם, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבִי הוּא טוֹב
 וּמַעֲלָה אֲצִלִּי, וְהוּא מְגַדֵּל אַחֵר שְׂפּוֹרַח
 בְּאִוִּיר, גָּדוֹל וְנִכְבֵּד. וְאוֹתָם הִדְרִים בּוֹ
 בְּמִגְדֵּל הַזֶּה – הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעָנִי

מִתְמַלְאֵת מִכֶּכָּה טוֹבוֹת וְאוֹתִיּוֹת
 נִסְתָּרוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְנִכְבְּדוֹת. לְאַחַר מִכָּן
 אֲבָא אֲלִידָא וְאַסְעֵד אוֹתָךְ, וְאַתָּן לָךְ נִחְלָה
 שֶׁל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת יוֹתֵר מֵאֵלּוּ
 שֶׁהִסְתְּלִקוּ, שֶׁהֵם י"ש, יו"ד עֲלִיוֹנָה וְשִׁין
 עֲלִיוֹנָה, שִׁיְהִיו לָךְ אוֹצְרוֹת מְלֵאִים מְכַל.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ, בְּגִי, לָךְ וְתִתְּנֶה מִחִמָּר
 חֲמוּרִים, וְעַל כֵּן אֲנִי הוֹלֵךְ בְּכָךְ.
 שְׂמַחֲחוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, וּבָכוּ

אבא ורבי אלעזר ביה ואטעים לון מלוי דהיו מתיקין
במנא ודובשא. אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא
נגשיק עפרא דרגלך. אמר לון ואמאי, לאו אורח
דילי בכך לאתנאה באורייתא.

אבל אבא דילי הוה דיווריה בימא רבא ואיהו הוה
חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא
לסטרא דא, והוה רב ונקירא ועתיק יומין, עד דהוה
בלע כל שאר נונין דימא, ולבתר אפיק לון חזין
וקימין מליין מכל טבין דעלמא. ושאת ימא ברגעא
חדא בתוקפיה, ואפיק לי בגירא בידי דגבר תקיף,
וטמיר לי בההוא אתר דאמרית לבו. והוא תב
לאתריה ואנגיז בההוא ימא.

אשגח רבי אלעזר במלוי. אמר ליה אנת הוא

לשון הקודש

מצד זה לצד זה, והיה גדול ונכבד ועתיק
ימים, עד שהיה בולע את כל שאר
הדגים של הים, ואחר כך מוציא אותם
חיים וקיימים ומלאים מכל הטובות של
העולם. ושט את הים ברגע אחד בכחו,
והוציא אותי בחץ ביד איש גבור,
והטמין אותי באותו מקום שאמרתי
לכם, והוא שם למקומו ונגנז באותו הים.
הבחין רבי אלעזר בדבריו. אמר לו,

אחד, וזה הוא מקום בית מושבי. וגליתני
וניא ועליתני משם, ואני מחמר על חמורים.
הסתכלו בו רבי אבא ורבי אלעזר,
והטעים להם את דבריו, שהיו מתוקים
במו מן ודבש. אמרו לו, שם אביך אם
תאמר, נגשק את עפר רגליך. אמר להם,
ולמה? אין דרבי בכך להתנאות בתורה
אבל אבי היתה דירתו בים הגדול, והוא
היה דג אחד שהיה סובב את הים הגדול

בְּרִיָּה דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, אַנְתָּ הוּא בְּרִיָּה דְּרַב הַמְּנוּנָא
 סָבָא, אַנְתָּ הוּא בְּרִיָּה דְּנַהֲרִי דְּאוּרִיָּתָא וְאַנְתָּ טָעִין
 אֲבַתְרֹן. בָּכוּ בְּחֶדָא וּנְשָׁקוּהוּ וְאִזְלוּ. אָמְרוּ לִיהּ אִי
 נִיחָא קַמִּי מָאֲרָנָא לְאוּדְעָא לָן שְׁמִיָּה.

פְּתַח וְאָמַר (שמואל ב כג) וּבְנִיָּהּ בֶן יְהוֹדָע. הָאִי קָרָא
 אוֹקְמוּהּ וְשִׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל הָאִי קָרָא
 לְאַחֲזָא רִזִּין עֲלָאִין דְּאוּרִיָּתָא הוּא דְּאַתָּא. וּבְנִיָּהּ
 בֶן יְהוֹדָע, עַל רִזָּא דְּחֻכְמָתָא קָא אָתָּא מִלָּה סְתִימָא
 אִיהוּ, וְשִׁמָּא גָרִים. בֶּן אִישׁ חֵי דָא צְדִיק חֵי עֲלָמִין.

רַב פְּעָלִים, מְאִרִי דְּכָל עוֹבְדִין וְכָל חִילִין עֲלָאִין,
 בְּגִין דְּכָלְהוּ נִפְקִין מִנִּיהּ. יִי צְבָאוֹת אִיהוּ, אוֹת
 הוּא בְּכָל חִילִין דִּידִיהּ רְשִׁים הוּא וְרַב מִכְּלָא. רַב
 פְּעָלִים אִיהוּ מְקַבְּצָאֵל הָאִי אֵילָנָא רַב וְיִקְרָא, רַב

לשון הקודש

שֶׁל התורה. וּבְנִיָּהּ בֶן יְהוֹדָע – על סוד
 החכמה בא הדבר הנסתר ההוא, והשם
 גורם. בֶּן אִישׁ חֵי – זה צדיק חי העולמים.
 רַב פְּעָלִים – רבון כל המעשים וְכָל
 הכחות העליונים, משום ששכלם יוצאים
 מִמֶּנּוּ, הוּא ה' צְבָאוֹת, אוֹת הוּא בְּכָל
 צְבָאוֹת, רְשׁוֹם הוּא וְגָדוֹל מִן הַכָּל. רַב
 פְּעָלִים – הוּא מְקַבְּצָאֵל, הָאֵילָן הַגָּדוֹל
 וְהַנִּכְבָּד גָּדוֹל מִהַכָּל. מֵאִיזָה מְקוֹם יָצָא?

אתה הוא בנו שֶׁל המאור הקדוש, אתה
 הוא בנו שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן, אתה הוא
 בנו שֶׁל אור התורה, ואתה מחמם
 אחרינו? בָּכוּ יחד וּנְשָׁקוּ לוֹ וְהִלְכוּ. אָמְרוּ
 לוֹ, הֲאִם נוֹחַ לִפְנֵי מוֹרְנוּ לְהוֹדִיעַ לָנוּ אֵת
 שְׁמוֹ?

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל-ב כג) וּבְנִיָּהּ בֶן יְהוֹדָע.
 הַפְּסוֹק הַזֶּה בְּאוֹרְהוּ, וְהוּא יָפָה. אֲבָל
 הַפְּסוֹק הַזֶּה בָּא לְהִרְאוֹת סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים

מבֿלָא. מֵאֵן אֶתֶר נֶפֶק, מֵאֵן דְּרָגָא אָתָּא, אֶהְדֵּר קָרָא
 וְאָמַר מְקַבְּצֵיאל דְּרָגָא עֲלָאָה סְתִימָאָה ^(דף ר' ע"ב) דְּעֵין
 לֹא רָאֶתָּה וְגו' דְּרָגָא דְּכוּלָּא בִּיה, וְכִנִּישׁ בְּגִינְיָה מִגּוּ
 נְהוּרָא עֲלָאָה, וּמִנִּיָּה נָפִיק פֿלָא. וְאִיהוּ הֵיכְלָא
 קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל דְּרָגִין בְּנִישִׁין וְסְתִימִין בְּגִינְיָה.
 וּבְגוּפָא דְּהֵאֵי הֵיכְלָא ^(אילןא) קִיָּיִמִין, כָּל עֲלָמִין וְכָל
 תַּיְלִין קַדִּישִׁין מִיָּנִיָּה אֲתָנּוּ וְקִיָּיִמִי עַל קִיּוּמִיָּהוּן.

הוּא הֶכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיֵאל מוֹאֲב. תִּרִין מְקַדְּשִׁין
 הָיוּ קִיָּיִמִין בְּגִינְיָה וְאֲתָנּוּ מִנִּיָּה מְקַדְּשׁ
 רֵאשׁוֹן וּמְקַדְּשׁ שְׁנִי, בִּיּוֹן דְּאִיהוּ אֶסְתִּלֵּק, נִגִּידוּ
 דְּהוּה נִגִּיד מְלַעֲיָלָא אֲתַמְנַע, בְּכִיכּוּל הוּא הֶכָּה לֹון
 וְחָרִיב לֹון וְשָׁצִי לֹון. וְכִרְסִיָּא קַדִּישָׁא נִפְלֵת הָדָא
 הוּא דְּכֶתִיב ^(יחזקאל א) וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. הֵהוּא דְּרָגָא
 דְּאֶקְרִי אֲנִי, הוּא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. אֲמַאי. עַל נְהַר

לשון הקודש

הוּא הֶכָּה אֶת שְׁנֵי אַרְיֵאל מוֹאֲב. שְׁנֵי
 מְקַדְּשִׁים הָיוּ עוֹמְדִים בְּגִלְלוֹ וְנִזְוֹנוּ מִמֶּנּוּ,
 מְקַדְּשׁ רֵאשׁוֹן וּמְקַדְּשׁ שְׁנִי. בִּיּוֹן שֶׁהוּא
 הֶסְתַּלֵּק, נִמְנַע הַשַּׁפַּע שֶׁהָיָה שׁוֹפֵעַ
 מְלַמְעָלָה. בְּכִיכּוּל הוּא הֶכָּה אוֹתָם
 וְהַחְרִיב אוֹתָם וְהַשְׁמִיד אוֹתָם, וְהִכְסֶּה
 הַגָּדוֹל נָפֵל. וְהוּא שְׁכֶתוֹב ^(יחזקאל א) וְאֲנִי
 בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. הַדְּרָגָה הַהִיא שֶׁנִּקְרָאת
 אֲנִי, הִיא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. לָמָּה? עַל נְהַר

מֵאִיזוֹ דְּרָגָה בָּא? חֲזוֹר הַכְּתוּב וְאָמַר,
 מְקַבְּצֵיאל. הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה הַנִּסְתָּרָה
 שֶׁעֵין לֹא רָאֶתָּה וְגו'. הַדְּרָגָה שֶׁהִכָּל בָּהּ,
 וְכֹונֶסֶת לְתוֹכָהּ מֵתוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן,
 וּמִמֶּנָּה יוֹצֵא הַכָּל. וְהוּא הֵיכָל קָדוֹשׁ
 נִסְתָּר שֶׁכָּל הַדְּרָגוֹת מְקַבְּצוֹת וְנִסְתָּרוֹת
 בְּתוֹכּוֹ. וּבְגוּף הַהֵיכָל הָיוּ קִיָּמִים כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, וְכָל הַצְּבָאוֹת הַקְּדוּשִׁים מִמֶּנּוּ
 נִזְוָנִים וְעוֹמְדִים עַל קִיּוּמָם.

בְּכָר. עַל נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּפָסִיק מִימּוֹי וּמִבּוֹעֵי
וְלֹא אֲנִגִיד כִּד בְּקִדְמִיתָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב יד) וְנָהָר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ. יַחֲרֵב
בְּבֵית רֵאשׁוֹן וַיִּבֶשׁ בְּבֵית שְׁנִי. וּבְגִין כֶּךָ הוּא
הֶכָה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאל, מוֹאֵב. (ס"א דְהָא בְּקִדְמִיתָא) מוֹאֵב
דִּהּוּ מוֹאֵב דְּבִשְׁמִיא וְאֶתְחַרְבוּ וְאֶשְׁתַּצִּיאוּ בְּגִינִיהּ, וְכָל
נְהוּרִין דִּהּוּ נְהִירִין לְיִשְׂרָאֵל כִּלְהוּ אֶתְחַשְׁכוּ.

וְתוּ הוּא יָרֵד וְהֶכָה אֶת הָאָרִי. בְּזִמְנִין קִדְמָאִין כִּד
הָאִי נָהָר הָזֶה מְשִׁיךְ מִימּוֹי לְתַתָּא, הָזֶה קִיָּמִין
יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלִימוֹ, דִּדְבַחִין דְּבַחִין וְקִרְבָּנִין לְכַפָּרָא עַל
נַפְשֵׁיהוּ, וּבְדִין הָזֶה נָחִית מְלַעֲיָלָא דְיוֹקְנָא דְחַד
אֲרִיָּה וְהָזֶה חֲמָאן לִיהּ עַל גְּבִי מְדַבְּחָא רַבִּין עַל
טְרִפִּיהּ, אָכִיל קִרְבָּנִין בְּגִבְרַת תְּקִיפָא. וְכָל כְּלָפִין הָזֶה
מִתְטַמְרִין מִקְמִיָּה וְלֹא נִפְקִי לְבַר.

לשון הקודש

בְּכָר. עַל נָהָר שְׂשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא שְׁהַפְסִיק
מִימּוֹי וּמַעֲיִנּוֹתָיו וְלֹא מְשַׁפֵּיעַ
כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְעוֹד, הוּא יָרֵד וְהֶכָה אֶת הָאָרִי. בְּזִמְנִין
הָרֵאשׁוֹנִים כְּשֶׁהִנָּהָר הָזֶה הָיָה מוֹשֵׁךְ אֶת
מִימּוֹי לְמַטָּה, הָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים
בְּשָׁלְמוֹת, שְׂזוּכָתִים וְזָכָתִים וְקִרְבָּנוֹת
לְכַפָּר עַל נַפְשָׁם, וְאִזְ הָיָה יוֹרֵד מְלַמְעָלָה
דְּמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה אֶחָד, וְהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ

זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (איוב יד) וְנָהָר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ.
יַחֲרֵב - בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ - בְּבֵית
שְׁנִי. וּמִשּׁוּם כֶּךָ הוּא הֶכָה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאל
מוֹאֵב. (ס"א שְׁתֵּי בְּרֵאשׁוֹנָה) מוֹאֵב, שֶׁהָיוּ
מִאֵב שְׂבִשְׁמִים, וְנִחְרְבוּ וְהִשְׁמָדוּ בְּגִלְלוֹ,

בִּיּוֹן דְּגֵרְמוֹ חוּבִין אִיהוּ נְחִית לְגוּ דְּרִגִּין דְּלִתְתָּא
 וְקָטִיל לְתַהוּא אַרְיָה, דְּלֹא בָּעָא לְמִיָּהֵב לִיה
 טְרַפִּיָּה בְּדִבְקִדְמִיתָא, בְּבִיכּוּל קָטִיל לִיה. הוּא הִכָּה
 אֶת הָאָרִי וְדָאִי. לְתוּךְ הַבּוֹר לְעִנְיָהָ דְּסִטְרָא אַחְרָא
 בִּישָׁא. בִּיּוֹן דְּחִמָּאת הָכִי תַּהוּא סִטְרָא אַחְרָא
 אֶתְתַּקְפֵּת וְשִׁדְרַת לְחַד בְּלָבָא לְמִיכַל קְרַבְנִין. וּמָה
 שְׂמִיָּה דְּתַהוּא אַרְיָ"ה אֹרִיא"ל דְּאַנְפוּי אַנְפִּי אַרְיָה.
 וּמָה שְׂמִיָּה דְּתַהוּא בְּלָבָא בְּלֹאדָן שְׂמִיָּה. דְּלֹאוּ אִיהוּ
 בְּכָלֵל אָדָם, אֶלָּא בְּלָבָא וְאַנְפִּי בְּלָבָא.

בִּיּוֹם הַשְּׁלֵג בִּיּוֹמָא דְּגֵרְמוֹ חוּבִין וְדִינָא אֶתְדָן
 לְעִילָא מַעֲם בִּי דִינָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב
 לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג דָּא דִּינָא עֲלָאָה. אֲמַאי בְּגִין
 דְּכָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים וַיְכִיל לְמִיסְבֵּל אִשָּׁא תְּקִיפָא.
 עַד כָּאן רָזָא דְּקָרָא.

לשון הקודש

האחר, התנבחה ושלחה כלב אחד
 לאכל את הקרבנות. ומה שמו של אותו
 הארני"ה? אוריא"ל, שפגיו פגני אריה.
 ומה שם אותו כלב? בלאדן שמו, שאינו
 בכלל של אדם, אלא כלב ופגני כלב.
ביום השלג – ביום שגורמו החטאים
 והדין גדון למעלה מעם בית הדין
 העליון. ועל זה כתוב לא תירא לביתה
 משלג. זה הדין העליון. למה? משום שכל

על גבי המזבח רובץ על טרפו, אוכל
 קרבנות כמו גבר חזק, וכל הכלבים היו
 מתחבאים מלפגיו ולא יוצאים החוצה.
ביון שגורמו החטאים, הוא ירד לתוך
 הדרגות שלמטה, והרג את אותו האריה
 שלא רצה לתת לו את טרפו
 בקראשונה. בבכיול הרג אותו. הוא הכה
 את הארי ודאי. לתוך הבור – לעיני הצד
 האחר הרע. ביון שראתה כך אותו הצד

מֶה כְּתִיב בַּתִּירִיה (שמואל ב כג) וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ
מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. הָכָא רָזָא דְקָרָא אָתָּא
לְאוּדְעָא, דִּי בְּכַל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל חֲבוּ אִיהוּ אֶסְתַּלַּק
וּמִנֵּעַ מִנֵּיהּ כָּל טָבִין וְכָל נְהוּרִין דִּהְיוּ נְהִירִין לוֹן.
הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי דָא נְהוּרָא דִּתְהוּא נְהוּרָא
דִּתְהוּ נְהִיר לוֹן לִישְׂרָאֵל. וּמָאן אִיהוּ מֹשֶׁה. דְּכְתִיב,
וְתֹאמְרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הֲצִילָנוּ וְגו'. וְתַמָּן אֲתִילִיד וְתַמָּן
אֲתַרְבִּי וְתַמָּן אֶסְתַּלִּיק לְנְהוּרָא עֲלָאָה.

אִישׁ מִרְאָה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וּמִרְאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת. אִישׁ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דברים לג) אִישׁ
הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בַּעֲלָה דִּתְהוּא מִרְאָה כְּבוֹד יי.
דִּזְכָּה לְאַנְהִיגָא דְרִנָּא דָא בְּכָל רַעוּתִיה בְּאַרְעָא מֶה
דָּלָא זָכִי בַר נָשׁ אַחְרָא.

לשון הקודש

בִּיתָה לְבֶשׂ שְׁנַיִם, וְיִכּוֹל לְסַבֵּל אִשׁ
חֲזָקָה. עַד כָּאן סוּד הַכְּתוּב.

מֶה כְּתוּב אַחֲרָיו? (שמואל ב-ב כג) וְהוּא הִכָּה
אֶת אִישׁ מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. כָּאן סוּד
הַכְּתוּב בָּא לְהוֹדִיעַ, שְׁבָכַל פַּעַם
שִׁישְׂרָאֵל חֲטָאוּ, הוּא אֶסְתַּלַּק וּמִנֵּעַ מֵהֶם
כָּל הַטּוֹבוֹת וְכָל הָאוּרוֹת שֶׁהָיוּ מֵאִירִים
לָהֶם. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי – זֶה
הָאוּר שֶׁל הָאוּר הַהוּא שֶׁהָיָה מֵאִיר
לִישְׂרָאֵל. וּמִי הוּא? מֹשֶׁה, שְׁכָתוּב (שמות ב)

וְתֹאמְרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הֲצִילָנוּ וְגו'. וְשֵׁם
נּוֹלַד, וְשֵׁם הַתַּנְגְּדִל, וְשֵׁם הַתַּעֲלָה לְאוּר
עֲלִיוֹן.

אִישׁ מִרְאָה – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב)
וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידוֹת. אִישׁ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בַּעֲלָה שֶׁל
אוֹתוֹ מִרְאָה כְּבוֹד ה', שְׁזָכָה לְהַנְהִיג אֶת
הַדְּרָגָה הַזֶּה בְּכָל רְצוֹנוֹ בְּאַרְצָא מֶה שְׁלָא
זָכָה אִישׁ אַחֵר.

וּבֵּיַד הַמִּצְרֵי חֲנִית. דָּא מִטָּה הָאֱלֹהִים יְהוָה
 אֶתְמַסֵּר בִּידֵיהּ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמות יז) וּמִטָּה
 הָאֱלֹהִים בִּידֵי. וְדָא אִיהוּ מִטָּה דְּאֶתְבְּרִי עֶרֶב שַׁבַּת
 בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחֻקֹּק בֵּיהּ שְׁמָא קִדִּישָׁא גְלִיפָא
 קִדִּישָׁא וּבִהְיָ חָב בְּפִסְלֵעַ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (במדבר כ) וַיִּךְ
 אֶת הַפֶּסֶל בַּמִּטָּהוּ פְּעָמִים. אָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, מוֹשֶׁה לֹא יִתְּבִית לָךְ מִטָּה דִּילִי לְהָאִי, תִּינִיךְ לֹא
 יִהְיֶה בִּידֶךָ מִכָּאן וְלַהֲלָאָה.

מִיָּד וַיִּכְדּוּ אֱלֹהֵי בִשְׁבֹט בְּדִינָא קִשְׁיָא (שמואל ב כג) וַיִּגְזֹל
 אֶת הַחֲנִית מִיָּד הַמִּצְרִי. דְּמִתְּהִיא שַׁעֲתָא
 אֶתְמַנֵּעַ מִנִּיהּ וְלֹא הָזָה בִּידֵיהּ לְעֹלָמִין. וַיִּתְּרִגְהוּ
 בַּחֲנִיתוֹ. עַל הַהוּא חוּבָא דְּמִתָּא בְּתַהוּא מִטָּה, מֵת וְלֹא
 עָאֵל לְאַרְעָא קִדִּישָׁא וְאֶתְמַנֵּעַ נְהוּרָא דָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

בִּידֶךָ מִכָּאן וְלַהֲלָאָה.

מִיָּד - וַיִּכְדּוּ אֱלֹהֵי בִשְׁבֹט (שמואל-ב כג), בְּדִין
 הַקִּשְׁיָא, וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיָּד הַמִּצְרִי.
 שְׁמַחֲשָׁעָה הָיָא נִמְנַע מִמֶּנּוּ וְלֹא הָיָה
 בְּיָדוֹ לְעוֹלָמִים. וַיִּתְּרִגְהוּ בַּחֲנִיתוֹ - עַל
 אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁחָבַה בַּמִּטָּה הַהוּא מֵת וְלֹא
 נִכְנַס לְאַרְצָא הַקְדוּשָׁה, וְנִמְנַע הָאוֹר הָזֶה
 מִיִּשְׂרָאֵל.

וּבֵּיַד הַמִּצְרֵי חֲנִית - זֶה מִטָּה הָאֱלֹהִים
 שֶׁנִּמְסַר בְּיָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יז)
 וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידֵי. וְזֶה הַמִּטָּה
 שֶׁנִּבְרָא עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחֻקֹּק
 בּוֹ הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הַחֻקֹּק הַקְדוּשׁ, וּבִזְזָה
 חֲטָא בְּפִסְלֵעַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כ) וַיִּךְ
 אֶת הַפֶּסֶל בַּמִּטָּהוּ פְּעָמִים. אָמַר לוֹ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מוֹשֶׁה, לֹא לָזֶה נָתַתִּי
 לָךְ אֶת הַמִּטָּה שְׁלִי, תִּינִיךְ לֹא יִהְיֶה

(שם) מִן הַשְּׁלֵשִׁים הֵכִי נִכְבֵּד, אֲלֵיךְ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עָלָיִךְ
 דְּאִיחֻ נָטִיל מִנְהוֹן וְאַנְגִיד לְתַתָּא, וּמִנִּיחֻ אִיחֻ
 הָוָה נָטִיל וְאַתְקַרֵּב.

וְאַל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָא, אֲנֹחַן הָיוּ אֲתִיָּאן לְגַבִּיה וַיְהִי
 לִיה בְּרַעוּתָא דְלָבָא, וְאִיחֻ לֹא הָיוּ אֲתִי
 לְגַבִּיהוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא עָאֵל בְּמִנִּינָא וְחוּשְׁבָנָא
 דְלִהוֹן, (שמואל ב כג) וַיְשִׁימֵהוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. דְּלֹא
 אֲתַפְּרֵשׁ מְלוּחָא דְלִבִּיה (דף ר' ע"א) לְעֵלְמִין. לִית פִּירוּדָא
 לְהוֹן לְעֵלְמִין. דָּוִד שָׁם לִיה לִבִּיה וְאִיחֻ לֹא לְדָוִד.
 בְּגִין דְּתוּשְׁבָתָן וְשִׁירִין וְרַחֲמִין דְּסִיחָרָא עָבִיד
 לְשִׁמְשָׁא, אִיחֻ מְשִׁיכַת לִיה לְגַבָּה לְמַחֲוֵי דִּינִירִיה
 בְּהָרָה. וְדָא אִיחֻ וַיְשִׁימֵהוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְּלוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא קַמִּיה. אֲדַהֲכִי וְהֵכִי
 לֹא חָמוּ לִיה. קָמוּ וְאַסְתַּכְּלוּ לְכָל סְטָרִין וְלֹא

לשון הקודש

אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. שְׁלֹא נִפְרַד מְלוּחַ לְבו
 לְעוֹלָמִים. אֵין לָהֶם פִּירוּד לְעוֹלָמִים. דָּוִד
 שָׁם לְבו אֲלִיּוֹ, וְהוּא לֹא לְדָוִד, מִשּׁוּם
 שְׁתַּשְׁבָּחוֹת וְהַשִּׁירִים וְהַאֲהָבִים
 שֶׁהִלְבֵּנָה עוֹשָׂה לְשִׁמְשׁ, הִיא מוֹשְׁבַת
 אוֹתוֹ אֲלִיָּה שִׁיחִיה דִּינִירו עֲמָה, וְהוּ
 וַיְשִׁמְהוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְּלוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא לְפָנָיו בֵּין

(שם) מִן הַשְּׁלֵשִׁים - הֵכִי נִכְבֵּד, אֲלו
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עָלְיוֹנִים שָׁנְטֵל מֵהֶם
 וְהַשְׁפִּיעַ לְמַטָּה, וּמֵהֶם הוּא הָיָה לוֹקַח
 וּמִתְקַרֵּב.

וְאַל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָא - הֵם הָיוּ בָּאִים
 אֲלֵיו וְנוֹתְנִים לוֹ בְּרִצּוֹן הֶלֶב, וְהוּא לֹא
 הָיָה בָּא אֲלֵיהֶם. וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא נִכְנָם
 בְּמִנִּין וְהַחֲשָׁבוֹן שְׁלָהֶם, (שם) וַיְשִׁמְהוּ דָּוִד

חֲמוּ לִיה. יִתְּבוּ וּבָכוּ וְלֹא יָכִילוּ לְמַלְלָא דָּא לְדָא.
 לְבִתְרָ שְׁעָתָא אָמַר רַבִּי אָבָא וְדָאִי הָא דְתַנִּינָן דְּבִכָּל
 אֲרָחָא דְּצַדִּיקִיָּא אֲזִלִּין וּמִילִי דְּאוּרִייתָא בִּינִייהוּ,
 דְּאֲנִין זָכָאִין דְּהֵחָוָא עָלְמָא אֲתִיָּאן לְגַבִּיהוֹן. וְדָאִי
 דָּא הוּא רַב הַמְּנוּנָא סָבָא דְּאֲתָא לְגַבְּן מִהֵחָוָא
 עָלְמָא לְגַלְגָּלָה לָן מִלִּין אֲלִין, וְעַד לָא נִשְׁתַּמּוּדַע
 בִּיה אֲזִל לִיה וְאֲתַפְּסִי מִינָן. קָמוּ וְהָווּ בָּעוּ לְמַטְעֵן
 לְחֻמְרִי וְלֹא אֲזִלוּ, בָּעוּ לְמַטְעֵן וְלֹא אֲזִלוּ. דְּחִילוּ
 וְאֲנַחוּ לֹון לְחֻמְרִי. וְעַד יוֹמָא הוּוּ קָרָאן לְהֵחָוָא אֲתֵר,
 דִּין דְּחֻמְרִי.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (תהלים לא) **מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר**
צָפַנְתָּ לִּירֵאִיךָ וְגו' **בְּמָה הוּא טָבָא עֲלָאָה**
וְיִקְרֵא דְזַמִּין קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לְמַעַבְדַּ גַּבִּי בְּנֵי נֶשָׂא
לְאֲנִין זָכָאִין עֲלָאִין דְּחִלִּי חֲטָאָה דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא

לשון הקודש

וְהִתְפַּסָּה מַעֲמֵנִי. קָמוּ, וְהָיוּ רוֹצִים לְרַבֵּב
 עַל הַחֲמוּרִים וְלֹא הִלְכוּ. רָצוּ לְרַבֵּב וְלֹא
 הִלְכוּ. פָּחַדּוּ וְהִנִּיחוּ אֶת הַחֲמוּרִים. וְעַד
 הַיּוֹם הָיוּ קוֹרְאִים לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מָקוֹם
 הַחֲמוּרִים.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים לא) **מָה רַב**
טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ וְגו'. בְּמָה הוּא
 הַטּוֹב הָעֲלִיּוֹן וְהַנִּכְבָּד שֶׁעֲתִיד הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְבָנֵי אָדָם לְאוֹתָם

כָּךְ וְכָךְ לֹא רָאוּ אוֹתוֹ. קָמוּ וְהִסְתַּכְּלוּ לְכָל
 הַצְּדִיקִים וְלֹא רָאוּ אוֹתוֹ. יֵשְׁבוּ וּבָכוּ וְלֹא
 יָכְלוּ לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה. אַחֵר שָׁעָה אָמַר
 רַבִּי אָבָא, וְדָאִי זֶה שְׁשֻׁנִּינוּ, שְׁצַדִּיקִים
 הוֹלְכִים וְדַבְּרִי תוֹרָה בֵּינֵיהֶם, שְׁאוֹתָם
 צַדִּיקִים שָׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם בָּאִים אֲלֵיהֶם.
 וְדָאִי זֶה הוּא רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן שֶׁבָּא
 אֵלֵינוּ מִן הָעוֹלָם הַהוּא לְגַלּוֹת לָנוּ אֶת
 הַדְּבָרִים הַקְּלוֹ, וְטָרַם הַכְּרֻנוֹהוּ, הִלֵּךְ לוֹ

בְּדַעְלִין לְהֵיחֹא עֲלֵמָא. טוֹבֵךְ לֹא כְּתִיב אֱלֹא רַב
טוֹבֵךְ. וּמֵאֵן אִיהוּ (תהלים קמה) יִזְכֹּר רַב טוֹבֵךְ יִבְיָעוּ. וְדֹא
אִיהוּ עֲנוּגָא דְחִיּוֹן דְּנִגְדִין מִעֲלֵמָא דְאֵתִי לְגַבִּי חֵי
עֲלָמִין דְּאִיהוּ יִזְכֹּר רַב טוֹבֵךְ. וְדֹאִי אִיהוּ (ישעיה ס"ג) וְרַב
טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

תוּ מָה רַב טוֹבֵךְ, הֲכָא אֲגִלִּיף רָזָא דְחֲכַמְתָּא וְכָל
רָזִין אֲתִכְלִילוּ הֲכָא, מ"ה, כְּמָה דְאֲתִמָּר. רַב דָּא
אֵילָנָא ר"ב וְתַקְוָה. בְּגִין דְּאִית אֵילָנָא אַחֲרָא זֹמְטָא
מִנִּיהּ, וְדֹא הוּא רַב וְאֶעֱיֵל לִיה בְּרוּם רְקִיעִין. טוֹבֵךְ
דָּא אֹר דְּאֲתִבְרִי בְיוֹמָא קֳדָמָא. אֲשֶׁר צִפְנָת
לִירְאִיד בְּגִין דְּגִנִּיז לִיה לְצַדִּיקֵיָא בְּהֵיחֹא עֲלֵמָא.

פְּעֻלָּתָ דָּא גֵּן עֵדֶן עֲלָתָה. דְּכְתִיב, (שמות טו) מָכוֹן
לְשַׁבְתָּךְ פְּעֻלָּתָ יְיָ, וְדֹא הוּא פְּעֻלָּתָ לְחוּסִים

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרַנּוּ. רַב – זֶה הָעֵץ גָּדוֹל וְחֻזְקוֹ,
מְשׁוּם שֶׁיֵּשׁ אֵילָן אַחֵר קָטָן מִמֶּנּוּ, וְזֶה
הוּא גָּדוֹל וּמְכַנִּסוֹ לְרוּם הָרְקִיעִים. טוֹבֵךְ
– זֶה הָאֹר שֶׁנִּבְרָא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. אֲשֶׁר
צִפְנָת לִירְאִיד – מְשׁוּם שֶׁגִּנֵּז אוֹתוֹ
לְצַדִּיקִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

פְּעֻלָּתָ – זֶה גֵּן הָעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב
(שמות טו) מָכוֹן לְשַׁבְתָּךְ פְּעֻלָּתָ ה' וְזֶה
פְּעֻלָּתָ לְחוּסִים בְּךָ. נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם – זֶה גֵּן

צַדִּיקִים עֲלִיוֹנִים יִרְאִי חֲטָא שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים
בְּתוֹרָה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם. לֹא
כְּתוּב טוֹבֵךְ, אֱלֹא רַב טוֹבֵךְ. וּמִי הוּא?
(שם קמה) יִזְכֹּר רַב טוֹבֵךְ יִבְיָעוּ. וְזֶהוּ עֲנָנִי
הַחֲיִים שֶׁשׁוֹפְעִים מִהָעוֹלָם הַבֹּא לְחֵי
הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא יִזְכֹּר רַב טוֹבֵךְ. וְדֹאִי הוּא
(ישעיה סג) וְרַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

עוֹד מָה רַב טוֹבֵךְ, כָּאֵן נִחְקֵק סוּד
הַחֲכָמָה, וְכָל הַסּוּדוֹת נִכְלָלוּ בָאֵן. מ"ה –

בְּךָ. (בראשית מו ע"ב) נֶגֶד בְּנֵי אָדָם דָּא גֵּן עֵדֶן דְּלִתְתָּא
 דְּכָל צְדִיקָא תַּמָּן קִימֵי בְּרוּחָא, דְּאִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ
 יָקָר, בְּגִינָא וְדִיוקְנָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְדָא אִיהוּ נֶגֶד
 בְּנֵי אָדָם, בְּהֵהוּא דִּיוקְנָא דְּבְנֵי אָדָם דְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 וְקִימֵי תַּמָּן, וּפְרָחֵי בְּאִירָא וְסִלְקֵי לְגוּ מְתִיבְתָּא
 דְּרִקִּיעָא בְּהֵהוּא גֵּן עֵדֶן דְּלֵעִילָא. וּפְרָחֵי וְאִסְתַּחֲיִין
 בְּטִלֵי נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא דְּכִיָּא וְנַחְתִּי וְשָׂרָאן לְתַתָּא.
 וְלִזְמַנִּין אֶתְחַזֵּון נֶגֶד בְּנֵי אָדָם לְמַעַבְדַּ לִּזְוֹן נִסִּין
 בְּמִלְאָכִין עֲלָאִין, בְּגִינָא דְּחִינָא הַשְׁתָּא נְהִירוֹ
 דְּבוּצִינָא עֲלָאָה וְלֹא זְכִינָא לְאִסְתַּכְּלָא וְלִמְנַדַּע רְזִין
 דְּחִכְמַתָּא יִתִּיר.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (שופטים יג) וַיֹּאמֶר מָנוּחַ אֶל
 אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוֹת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ, אַף עַל
 גַּב דְּמָנוּחַ לֹא הָוָה יָדַע מָאי עֲבִידְתִּיהּ, אָמַר הוֹאִיל

לשון הקודש

וְיִוְרְדִים וְשׁוּרִים לְמַטָּה, וְלַפְעָמִים נִרְאִים
 נֶגֶד בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִסִּים כְּמוֹ
 מִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים, כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ עֲבָשׁוּ אֶת
 אֹרֶן הַמֶּאֱוֵר הָעֲלִיֹן, וְלֹא זְכִינוּ לְהִסְתַּכְּלָא
 וְלִדְעַת בְּסוּדוֹת שֶׁל חֻכְמָה יוֹתֵר.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שופטים יג) וַיֹּאמֶר
 מָנוּחַ אֶל אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוֹת כִּי אֱלֹהִים
 רָאִינוּ. אַף עַל גַּב שְׁמָנוּחַ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ

הָעֵדֶן שֶׁלְמַטָּה שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים עוֹמְדִים
 שָׁם בְּרוּחַ, שְׁנֵת־לְבָשָׁה בְּלְבוּשׁ יָקָר
 כְּצוּרָה וְדִיוקָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶהוּ נֶגֶד
 בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתָהּ צוּרָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם
 שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִמְצָאִים שָׁם וּפּוֹרְחִים
 בְּאִוִּיר וְעוֹלִים לְתוֹךְ יְשִׁיבַת הָרִקִּיעַ
 בְּאוֹתוֹ גֵּן הָעֵדֶן שֶׁלְמַעְלָה. וּפּוֹרְחִים
 וְרוֹחֲצִים בְּטִלֵי נְהָרוֹת אֶפְרַסְמוֹן מְהוּר,

וּבְתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, וְדָאִי אֲנִי
חַיִּינָן וּבִגִּין כָּךְ מוֹת נָמוֹת. וְאֲנִי חַמִּינָן וְזִכִּינָן לְנִהוּרָא
דָּא דִּהוּה אֲזִיל בִּהְדָּן וְנִתְקַיִים בְּעֵלְמָא. דִּהָא קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא שְׂדֵרִיָּה לְגַבְנָא לְאוֹדְעָא לָן רִזִּין דְּחֻכְמָתָא
דְּגָלִי, זַבְּאָה חוֹלְקָנָא.

אֲזִילוּ, מָטוּ לְחַד טוֹרָא וְהוּה נָטִי שְׂמִשָּׂא. שְׂרוּ
עֲנָפִין דְּאֵילָנָא דְּטוֹרָא לְאַקְשָׁא דָּא בְּדָא
וְאִמְרִי שִׁירְתָּא. עַד דִּהוּו אֲזִילִי, שְׂמַעוּ חַד קִלָּא
תְּקִיפָא דִּהוּה אֲמַר בְּנֵי אֱלֹהִין קְדִישִׁין אֲנִין דְּאִתְבְּדְּרוּ
בִּינֵי חֵיָּא דִּהָאִי עֵלְמָא, אֲנִין בּוֹצִינֵי בְּנֵי מְתִיבְתָּא,
אִתְבְּנִשׁוּ לְדוּכְתִּיָּהוּ לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּמֵאֲרִיכוֹן
בְּאוֹרֵיָּתָא. דְּחִילוּ אֵלִין וְקֵאִימוּ בְּדוּכְתִּיָּהוּ וְיִתְבִּי.
אִדְהֵכִי נָפִיק קִלָּא כְּמִלְקָדְמִין וְאִמַר טַנְרִין תְּקִיפִין
פְּטִישִׁין רְמֵאִין הָא מְאֲרִי דְּגִזְוִנִין מִרְקָמָא בְּצִיּוֹרִין

לשון הקודש

לְהַקִּישׁ זֶה עִם זֶה וְאִמְרוּ שִׁירָה. בְּעוֹדֵם
הוֹלְכִים, שְׂמַעוּ קוֹל אֶחָד חֲזָק שֶׁהִיא
אוֹמֵר: בְּנֵי אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים, אוֹתָם
שֶׁהִתְפַּזְּרוּ בֵּין הַחַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
אוֹתָם מְאוֹרוֹת בְּנֵי הַיְּשִׁיבָה, הִתְקַבְּצוּ
לְמִקְוָם לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם רְבוּנָכֶם בַּתּוֹרָה.
פְּתַחוּ אֵלֶי וְעֲמְדוּ בְּמִקְוָם וְיִשְׁבוּ. בִּינְתִים
יֵצֵא קוֹל כְּמוֹ מִקְדָּם וְאִמַר: סְלָעִים חֲזָקִים
פְּטִישִׁים רְמִים, הִנֵּה בַעַל הַגִּזְוִנִים מְרָקֵם

מִה מַעֲשֵׂהוּ – אִמַר, הוֹאִיל וּכְתוּב (שמות לג)
כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, וְדָאִי אֲנִי רְאִינִי,
וּמִשּׁוּם כָּךְ מוֹת נָמוֹת. וְאֲנִי רְאִינִי וְזִכִּינִי
לְאוֹר הַזֶּה שֶׁהִיא הוֹלֶךְ עִמָּנוּ וְנִתְקַיֵּם
בְּעוֹלָם, שֶׁהִרִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁלַּח
אוֹתוֹ אֵלֵינוּ לְהוֹדִיעֵנוּ סוֹדוֹת שֶׁל הַחֻכְמָה
שְׂגוּלָה, אֲשֶׁרִי חִלְקָנוּ.
חֲלָכְנוּ. הִגִּיעוּ לְהַר אֶחָד וְהִיתָה הַשְּׂמֶשׁ
נוֹטָה. הִתְחִילוּ עֲנָפֵי הָאֵילָן שֶׁל הָהָר

קאים על אצטונא, עולו ואתבנשו.

בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין רב ותקיף
והו אמי (תהלים כט) קול יי שובר ארזים.
נפלו על אנפיהו רבי אלעזר ורבי אבא ודחילו סגינא
נפל עליהו, קאמו בבחילו ואזלו ולא שמעו מידי.
נפקו מן טורא ואזלו.

כד מטו לבי רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמו
לרבי שמעון בן יוחאי תמן. חדו, (דף י ע"ב) חדי
רבי שמעון, אמר לון ודאי ארחא דנפין ואתין עלאין
קא עברתון, דאנא דמיכנא השתא וחמינא לבו
ולבניהו בן יהודה דקא משדר לבו תרין עטרין על
ידא דחד סבא לאעטרא לבו. ודאי בארחא דא
קדשא בריך הוא הנה. תו דחמינא אנפייכו משניין.
אמר רבי יוסי יאות אמרתון דחכם עדיף מנביא.

לשון הקודש

בשהגיעו לבית רבי יוסי בן רבי שמעון
בן לקוניא, ראו שם את רבי שמעון בן
יוחאי. שמחו. שמח רבי שמעון ואמר
להם, ודאי דרך של נסים ואותות
עליונים עברתם, שאני ישנתי כאן,
וראיתי אתכם ואת בניהו בן יהודה
ששולח לכם שתי עטרות על ידי זקן
אחד לעטרכם. ודאי שבדרך היו הקדוש

בציורים עומד על פסא השלטון, הפנסו
והתקבצו.

בשעה ההיא שמעו את קול ענפי
האילנות חזק ותקיף, והיו אומרים, (תהלים
ט) קול ה' שובר ארזים. נפלו על פניהם
רבי אלעזר ורבי אבא ופחד רב נפל
עליהם. קמו בחפזון והלכו, ולא שמעו
דבר. יצאו מן ההר והלכו.

אָתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשְׁנֵי רִישֵׁי בֵּין בְּרַבּוּי דְּאַבּוּי וְסָח
(לִיָּה) עוֹבְדָא. דְּחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה אָמַר
(חֲבִיקוּק א.) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּ יִרְאֵתִי. הָאִי קָרָא חֲבִיקוּק
אָמְרוּ בְּשַׁעְתָּא דְּחֻמָּא מִיתְּתִיָּה וְאַתְקִיָּים עַל יְדָא
דְּאַלִּישַׁע. אַמַּאי אֶקְרִי חֲבִיקוּק. בְּגִין דְּכֻתִּיב, (מַלְכִּים ב ד)
לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חֲתָה אֶת חוֹבְקַת בֶּן. וְדָא בְרִיָּה (בְּרָה)
דְּשׁוֹנְמִית הָזָה. וְתַרְיִן חֲבִיקוּן הָזֵו, חַד דְּאַיְמִיָּה וְחַד
דְּאַלִּישַׁע. דְּכֻתִּיב, (מַלְכִּים ב ד) וַיָּשֶׁם פִּי עַל פִּי.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסַפְרָא דְּשְׁלֹמֹה מְלָכָא, שְׁמָא גְּלִיפָא
דְּשִׁבְעִין וְתַרְיִן שְׁמָהן אֲגְלִיף עֲלוּי בְּתַבִּין.
בְּגִין דְּאַתְוֹן דְּאַלְפָא בֵּיתָא דְּאַגְלִיף בִּיה אָבּוּי
בְּקַדְמִיתָא כַּד מִית פָּרְחוּ מִנִּיה. וְהַשְׁתָּא דְּאַלִּישַׁע
חֲבִק לִיָּה אֲגְלִיף בִּיה כָּל אֲנֹן אַתְוֹן דְּשִׁבְעִין וְתַרְיִן

לשון הקודש

אֶת חֲבִיקַת בֶּן. וְזֶה הָיָה בְּנָה שֶׁל
הַשׁוֹנְמִית. וְשְׁנֵי חֲבִיקִים הָיוּ – אֶחָד שֶׁל
אִמּוֹ, וְאֶחָד שֶׁל אֱלִישֶׁע, שְׁכֵתוֹב (שס)
וַיָּשֶׁם פִּי עַל פִּי.

מִצְאָנוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שֵׁם
חֲקוּק שְׁשִׁבְעִים וְשָׁנִים שְׁמוֹת חֲקוּקִים
עָלָיו בְּתַבּוֹת, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתִיּוֹת הָא"ב
שֶׁחֶקק בּוֹ אָבּוּי פְּרָאשׁוֹנָה, בְּשִׁמָּה, פָּרְחוּ
מִמֶּנּוּ. וְכַעַת בְּשַׁאֲלִישַׁע חֲבִק אוֹתוֹ, חֶקק
בּוֹ כָּל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וְשָׁנִים

בְּרוּךְ הוּא הָיָה. וְעוֹד, שְׁרָאִיתִי אֶת פְּנִיכֶם
מִשְׁנֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יָפָה אֲמַרְתֶּם,
שְׁחַכֶם עֲדִיף מִנְּבִיא.

כָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשֵׁם אֶת רֹאשׁוֹ בֵּין בְּרַבִּי
אַבּוּי וְסַפֵּר (לוֹ) הַמַּעֲשֶׂה. פָּחַד רַבִּי שְׁמַעוֹן
וּבְכָה. אָמַר (חֲבִיקוּק א.) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּ
יִרְאֵתִי. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה אָמַר חֲבִיקוּק
בְּשַׁעֲה שְׁרָאָה מִיתָתוֹ וְהִתְקִים עַל יְדֵי
אַלִּישַׁע. לָמָּה נִקְרָא חֲבִיקוּק? מִשּׁוֹם
שְׁכֵתוֹב (מַלְכִּים-ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חֲתָה

שְׁמָהּ. וְאַתָּוּן דְּאֵילִין שְׁבַעִין וּתְרִין שְׁמָהּן גְּלִיפֵן אֲנוּן
מֵאַתָּן וְשִׁיתֶסֶר אַתָּוּן. וְכִלְהוּ אַתָּוּן אֲגָלִיף בְּרוּחִיה
(נ"א בְּדִיבּוּרָא) אֱלִישֵׁעַ, בְּגִין לְקַיֵּמָא לִיה בְּאַתָּוּן דְּשְׁבַעִין
וּתְרִין שְׁמָהּ. וְקָרָא לִיה חֲבֻקִּיק. שְׁמָא דְּאַשְׁלִים לְכָל
סְטָרִין. אֲשִׁלִּים לְחֻבּוּקִין בְּדִאֲתֵמֶר. וְאַשְׁלִים לְרֹזָא
דְּמֵאַתָּן וְשִׁיתֶסֶר אַתָּוּן דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּתִבִּין
אַתְקִיִּים לְאַחֲדָרָא רוּחִיה, וּבְאַתָּוּן אַתְקִיִּים כָּל גּוֹפִיָּה
עַל קִיּוּמִיָּה. וְעַל דָּא אֶקְרִי חֲבֻקִּיק.

וְאַיְהוּ אָמַר (חֲבֻקִּיק ג) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּ יִרְאֵתִי,
שְׁמַעְנָא מַה דְּחָוָה לִי דְּאַטְעִימְנָא מִחֵהוּא
עֲלֵמָא וְדְחִילָנָא. שָׂרָא לְמִתְבַּע רַחֲמִין עַל נַפְשִׁיה
וְאָמַר יִי פְּעֵלְךָ דְּעֵבְדְתָּ לִי בְּקָרֵב שָׁנִים יְהוֹן חֵיִיָּהוּ.
כְּמוֹ חֵיִיו. וְכָל מָאן דְּאַתְקַשְׁר בְּאַנוּן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת

לשון הקודש

הַתְּקִיִּים כָּל גּוֹפּוֹ עַל קִיּוּמוֹ, וְעַל כֵּן נִקְרָא
חֲבֻקִּיק.

וְהוּא אָמַר (חֲבֻקִּיק א) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּ
יִרְאֵתִי. שְׁמַעְתִּי מַה שְׁהִיָּה לִי שְׁטַעְמִתִּי
מִהַעוֹלָם הֵהוּא וּפְחַדְתִּי. הִתְחִיל לְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ וְאָמַר, ה', פְּעֵלְךָ
שְׁעֵשִׂיתָ לִי, בְּקָרֵב שָׁנִים יְהִיו חֵיִיָּהוּ. כְּמוֹ
חֵיִיו. וְכָל מִי שְׁנִקְשָׁר בְּאוֹתָן הַשָּׁנִים
הַקְּדֻמוֹנִיּוֹת, הַחַיִּים נִקְשָׁרִים בּוֹ. בְּקָרֵב
שָׁנִים תּוֹדִיעַ לְאוֹתָהּ הַדְּרָגָה שְׁאִין בָּהּ

הַשְּׁמוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ הַחֻקִּיקִים הֵם מֵאַתִּים וְשֵׁשׁ
עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת. וְאַתְּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת חֲקַק
בְּרוּחוֹ וְנ"א בְּדִבּוּרֵי אֱלִישֵׁעַ, כְּדִי לְהַעֲמִידוֹ
בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת. וְקָרָא
לוֹ חֲבֻקִּיק, הֵשֵׁם שְׁמִשְׁלִים אֶת כָּל
הַצְּדִידִים, מִשְׁלִים אֶת הַחֻבּוּקִים, כְּמִבְּאֵר.
וְהַשְׁלִים לְסוּד שֶׁל מֵאַתִּים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. בְּתִבּוֹת
הַתְּקִיִּים לְהַחֲזִיר אֶת רוּחוֹ, וּבְאוֹתִיּוֹת